

Sidosryhmien tarpeet liikenteen palvelu- alueille

Tiehallinnon selvityksiä 16/2007

TIEHALLINTO
VÄGFÖRVALTNINGEN

Sidosryhmien tarpeet liikenteen palvelu- alueille

Tiehallinnon selvityksiä 16/2007

Kannen kuvio: Oy Teboil Ab

ISSN 1457-9871
ISBN 978-951-803-849-1
TIEH 3201042

Verkkojulkaisu pdf (www.tiehallinto.fi/julkaisut)

ISSN 1459-1553
ISBN 978-951-803-850-7
TIEH 3201042-v

Edita Prima Oy
Helsinki 2007

Julkaisua myy/saatavana:
asiakaspalvelu.prima@edita.fi
Faksi 020 450 2470
Puhelin 020 450 011

Painotuote

TIEHALLINTO
Asiantuntijapalvelut
Opastinsilta 12 A
PL 33
00521 HELSINKI
Puhelinvaihte 0204 2211

TIIVISTELMÄ

Tienkäyttäjän tienvarsipalvelut ovat kokonaisuus, johon kuuluvat Tiehallinnon ylläpitämät levähdys- ja pysäköintialueet sekä yksityiset palvelut kuten huoltoasemat, kahvilat ja majoituspalvelut. Kuntien, ammattiliikenteen ja poliisin roolit sidosryhminä korostuvat. Palvelujen tarkoituksena on varmistaa tienkäyttäjille mahdollisuus tilapäiseen pysähtymiseen ja virkistäytymiseen. Raskasta liikennettä alueet palvelevat lisäksi lakisääteisten lepotaukojen viettopaikkoina.

Työ rajattiin koskemaan valta- ja kantateitä. Nykyinen, valta- ja kantateiden varsilla sijaitseva palvelualueetarjonta kartoitettiin huoltamoketjuilta saatujen liikenneasemien sijaintitietojen perusteella. Tiedot saatiin kahdeksalta huoltamoketjulta. Nykyinen palvelutarjonta, joka on esitetty liitteinä olevissa kartoissa ja taulukoissa tiepiireittäin, muodostaa kattavuudeltaan varsin hyvän lähtökohdan esimerkiksi tiepiirikohtaiselle suunnittelulle.

Asiakkaiden, palveluntarjoajien sekä eri sidosryhmien tarpeet on kartoitettu työssä haastatteleamalla yksittäisiä toimijoiden edustajia, joilla on mahdollisimman laaja näkemys nykyisen palvelualueetarjonnan laadusta ja sen "asiakaskohtaamisesta" sekä myös näkemys palvelukysynnän tulevaisuuden kehittämistarpeista ja markkinoista.

Liikenteen palvelualue, joka on varustettu huoltamo- ja oheispalveluilla, on merkittävä maankäytön palvelukeskittymä pienessä kunnassa (alle 5 000 asukasta). Yhteistyön kehittämisen tarve Tiehallinnon, kuntien, palveluyrittäjien sekä keskeisten liikenteenharjoittajien välillä on noussut korostuneesti esille.

Liikenteen palvelualueiden toteuttamista ja suunnittelua käsittelevä ohjeistus ja aihetta koskevat selvitykset ja muu aineisto on niukkaa eikä vastaa nykyistä tarvetta. Tämän selvityksen lopputuloksena ehdotetaan jatkossa käynnistettäväksi neljä jatkotyöprojektia, joilla toimivuutta, sisältöä, ja yhteistoimintamuotoja kehitetään yhteistyössä koko toimintakentän kanssa. Ehdotukset jatkotyöprojekteiksi ovat:

- Tiehallinnon, maakuntien, kuntien ja palveluntarjoajien yhteistyö palvelualueiden toteuttamisessa,
- Tienkäyttäjän informaatiopalvelut liikenteen palvelualueilla,
- Palvelualueiden opastus,
- Palvelualueiden suunnitteluohjeen päivitys.

Nyckelord: Intressegrupper, service område, markanvändning

SAMMANFATTNING

Service för trafikanterna i anknytning till själva vägen utgör en helhet som inkluderar rastplatser och parkeringsområden som Vägförvaltningen uppehåller samt privat service såsom servicestationer, kaféer och logi. Bland intressegrupperna accentueras kommunernas och den yrkesmässiga fraktrafikens roll. Servicen bjuder trafikanterna möjlighet till uppehåll och vila. För den tunga trafiken bjuder denna service även förutsättningar för att hålla lagenliga vilopausar.

Studien avgränsades till riks- och stamvägarna. Den nuvarande servicen kartlades på basen av information från servicestations kedjor. Åtta servicestations kedjor tillhandahöll uppgifter. Det nuvarande serviceutbudet presenteras i bilagda kartor och tabeller. Materialet betjänar bra som utgångspunkt för planer rörande enskilda vägdistrikt.

Kundernas, intressegruppernas och service producenternas behov kartlades i intervjuer. De intervjuade representerar bred kunskap om kundbehoven, kvaliteten på serviceutbudet samt synpunkter på framtida marknader samt behovet för utveckling av servicen.

Ett serviceområde med servicestation och tilläggstjänster utgör en betydande servicekoncentration i en mindre kommun (under 5000 invånare). I studien betonades vikten av att samarbetet mellan kommun, Vägförvaltningen och de privata serviceproducenterna bör i framtiden vidare utvecklas.

Planeringsanvisningarna och utredningarna som behandlar serviceområden, är fåtaliga och motsvarar inte dagens behov. Som ett slutresultat av denna studie föreslås att fyra fortsättningsprojekt startas som syftar till att utveckla samarbetet och koncepten för serviceområden. De föreslagna projekten är följande:

- Samarbetet mellan Vägförvaltningen, kommunen och serviceproducenterna
- Informationsservice för trafikanterna
- Vägvisning i anknytning till serviceområdena
- Uppdatering av planeringsdirektiven

Keywords: Interest groups, service area, land use

SUMMARY

Roadside services for road users constitute a wholeness comprising rest and parking areas provided by road authorities, private services like fuel stations, cafés and lodging. The role of municipalities, freight transports and the police accentuates as interest groups. The objective with road side services is to ensure traffic possibilities for temporary rest and refreshment. Heavy traffic will also get service in terms of facilities for statutory breaks. The study focus was on main trunk roads.

Fuel station groups provided information on existing services along the main trunk roads. In all eight companies provided information on services and their location. The present supply of services is presented in annexes as maps and tables. This information provides a good base for more detailed planning in the road districts.

The needs of different interest groups were mapped in interviews with individual representatives for the interest groups. The interviewees had a broad understanding of the present and future market prospects.

A road side traffic service area with a fuel station and supplementary services constitutes a significant land-use unit in a small municipality (less than 5000 inhabitants). Thus the co-operation between the municipality, the road authorities and the private service providers is accentuated and essential.

There are sparsely guidelines and directives for planning and realization of road side traffic service areas. The present situation does not correspond to the needs of today. As a result of the study four projects are suggested to be started as a follow-up:

- Co-operation between Road authorities, municipalities and service providers
- Information services provided at road side service areas
- Signing of road side service areas
- Updating of planning directives

ESIPUHE

Tienkäyttäjän tienvarsipalvelut ovat kokonaisuus, johon kuuluvat Tiehallinnon ylläpitämät levähdys- ja pysäköintialueet sekä yksityiset palvelut kuten huoltoasemat, kahvilat ja majoituspalvelut. Palvelujen tarkoituksena on varmistaa tienkäyttäjille mahdollisuus tilapäiseen pysähtymiseen ja virkistäytymiseen. Raskasta liikennettä alueet palvelevat lisäksi lakisääteisten lepotaukojen viettopaikkoina.

Työssä selvitettiin tienkäyttäjien sekä Tiehallinnon ja eri sidosryhmien liikenteen palvelualueille kohdistamia tarpeita ja odotuksia. Lisäksi arvioitiin Tiehallinnon ja yksityisten tahojen palvelualueiden muodostaman verkoston nykytilaa määrän ja palvelutarjonnan osalta. Palvelualueiden merkitys aluerakenteen kehittymisen kannalta on erityisesti pienemmillä paikkakunnilla varsin suuri. Onkin syytä pyrkiä löytämään oikeat menettelytavat kunnan, Tiehallinnon ja palveluntarjoajien välille, jotta myönteiset vaikutukset voidaan turvata ja mahdolliset kielteiset vaikutukset ennalta eliminoida. Työn kulussa järjestettiin sidosryhmäseminaari, jossa käsiteltiin kehittämistavoitteita, tunnistettiin yhteisiä kehittämishankkeita ja pohdittiin toimintamuotoja yhteistyön kehittämiseksi.

Työn tilaajana on ollut Tiehallinto ja konsulttina työstä on vastannut WSP LT-Konsultit Oy yhteistyössä Tuomas Santasalo Ky:n kanssa.

Työn ohjausryhmän työskentelyyn ovat osallistuneet:

Jarmo Joutsensaari	Tiehallinto, Keskushallinto
Teuvo Kela	Tiehallinto, Keskushallinto
Asta Tuominen	Tiehallinto, Keskushallinto
Kari Keski-Luopa	Tiehallinto, Keski-Suomen tiepiiri
Mauno Rantala	SOK/ ABC-ketjuohjaus
Anna-Kaisa Lehtinen	Rahtarit ry.
Ritva Laine	Kuntaliitto
Risto Nikkilä	Liikkuva Poliisi
Björn Silfverberg	WSP LT-Konsultit Oy
Leena Gruzdaitis	WSP LT-Konsultit Oy

Helsingissä helmikuussa 2007

Tiehallinto
Asiantuntijapalvelut

Sisältö

1	JOHDANTO	11
1.1	Työn taustaa	11
1.2	Työn sisältö ja tavoitteet	11
1.3	Käsitteet ja määritelmät	12
2	PALVELUALUEIDEN RYHMITTELY JA NYKYINEN PALVELUTARJONTA	15
2.1	Palvelualueiden ryhmittely	15
2.2	Nykyinen palvelutarjonta	15
3	ASIAKKUUDET JA ASIAKASTARPEET	17
3.1	Palvelualueiden asiakkuudet	17
3.2	Asiakastarpeet	17
4	SIDOSRYHMÄT JA NIIDEN TARPEET	20
4.1	Poliisi, tulli, työsuojeluviranomainen, katsastustoimi	20
4.2	Kunnat	21
4.3	Palveluntarjoajat	22
5	TUTKITUT KOHTEET	24
5.1	Kuortti	24
5.2	Viitasaari	24
5.3	Pirkanhovi	25
5.4	Kiikoinen	26
5.5	Koski TI	26
5.6	Kohdetarkastelun johtopäätöksiä	27
6	LIIKENTEEN PALVELUALUEIDEN KEHITTÄMISTARPEET	28
6.1	Yleistä	28
6.2	Tiehallinnon, maakuntien, kuntien ja palveluntarjoajien yhteistyö palvelualueiden toteuttamisessa	28
6.3	Tienkäyttäjien informaatiopalvelut liikenteen palvelualueilla	29
6.4	Palvelualueiden opastus	30
6.5	Palvelualueiden suunnitteluohjeen päivitys	32
6.6	Muita projektiehdotuksia	32
7	LÄHTEET	33
8	LIITTEET	34

1 JOHDANTO

1.1 Työn taustaa

Tienkäyttäjän tienvarsipalvelut ovat kokonaisuus, johon kuuluvat Tiehallinnon ylläpitämät levähdys- ja pysäköintialueet sekä yksityiset palvelut kuten huoltoasemat, kahvilat ja majoituspalvelut. Palvelujen tarkoituksena on varmistaa tienkäyttäjille mahdollisuus tilapäiseen pysähtymiseen ja virkistäytymiseen. Raskaan liikenteen kuljettajat viettävät alueilla lakisääteisiä lepotaukoja. Alueet palvelevat myös paikallisia asukkaita. Viime vuosina erityisesti yksityisten tarjoamat palvelut ovat lisääntyneet voimakkaasti.

Tiehallinnon lisäksi kuntien, ammattiliikenteen ja poliisin roolit korostuvat. Tarve selvityksen laatimiselle nousikin esiin juuri Tiehallinnon sidosryhmäyhdistäytymässä. Lisäksi liikenteen palvelualueiden toteuttamista ja suunnittelua käsittelevä ohjeistus sekä aihetta koskevat selvitykset ja muu aineisto oli niukkaa eikä vastannut nykyistä tarvetta. Nykyiset toimintalinjat vaihtelevat jonkin verran tiepiireittäin. Toimintalinjojen ohjeistus on pirstaloitunut erillisiksi suunnittelu- ja toimintamalli-ohjeiksi sekä aihetta jonkin erityisen toimijan taikka erillistarpeen osalta käsitteleviksi selvityksiksi.

1.2 Työn sisältö ja tavoitteet

Selvityksen tavoitteena oli muodostaa hyvä yleiskäsitys palvelualueiden verkoston nykytilasta ja kehittämistarpeista sekä Tiehallinnon roolista palvelualueiden kehitystyössä. Työssä selvitetään tienkäyttäjien, Poliisin ja muiden sidosryhmien liikenteen palvelualueille kohdistamia tarpeita ja odotuksia. Lisäksi arvioidaan Tiehallinnon ja yksityisten tahojen palvelualueiden muodostaman verkoston nykytilaa ja määritellään keskeiset kehittämistarpeet.

Työ rajattiin koskemaan valta- ja kantateiden varsilla sijaitsevia liikenteen palvelualueita. Tarkasteluun otettiin mukaan myös Tiehallinnon miehittämättömät pysäköinti- ja levähdysalueet, jotka ovat merkittäviä poliisin tievarsitarkastusten kannalta.

Nykyiset ohjeet ja selvitykset eivät juuri lainkaan käsittele liikenteen palvelualueen roolia merkittävänä maankäyttöyksikkönä paikkakunnan aluerakenteessa. Erityisesti tämä näkökulma edellyttää jatkossa toimijoiden välisen yhteispelin muotojen selkiinnyttämistä kaikkien osapuolten edun nimessä. Tässä selvityksessä onkin tähän näkökulmaan pyritty löytämään uutta ajankohtaista tietoa esimerkkitapausten analysoinnin kautta.

Raskaan liikenteen rooli liikenteen palvelualueiden kehittämisessä on keskeinen. Tiestöön on Tiehallinnon toimesta liitetty miehittämättömiä levähdysalueita, jotka palvelevat lakisääteisten taukojen pitopaikkoina sekä muuta tilapäistä pysähtymistarvetta. Tässä selvityksessä näkökulmaa on laajennettu käsittämään näiden levähdysalueiden ja varsinaisten palvelualueiden yhteispelin tarjoamia mahdollisuuksia.

1.3 Käsitteet ja määritelmät

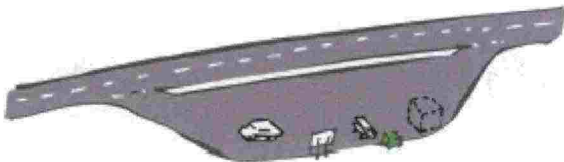
Kesäkuussa 2005 voimaan astuneen maantielain (503/2005) mukaan liikenteen käyttöön tarkoitetut pysäköinti- ja levähdysalueet kuuluvat maantiehen. Pysäköintialueille saadaan sijoittaa laitteita, rakennelmia ja rakennuksia kioskimyymlää varten sekä levähdysalueille myös kahvilaa, ravintolaa, polttoaineenjakelua, moottoriajoneuvojen huoltoa ja muuta tienkäyttäjien palvelua varten. Pysäköinti- ja levähdysalueet ovat palvelualueita ja ne voivat olla myös yksityisen omistamia.

Seuraavassa pyritään selkeyttämään tässä työssä käytettyä käsitteistöä.

Pysäköintialue

Pysäköintialue on tarkoitettu lyhytaikaiseen levähtämiseen ja niiden varustetaso on vaatimaton. Perusvarustukseen kuuluvat pysäköintitila ajoneuvoille ja jätteistä, lisäksi alueella saattaa olla pöytä-penkkikalustus, opaskartta, kevytrakenteinen kioskki tai kausiluontoisen myyntitoiminnan mahdollisuus. Pysäköintialueille opastetaan P-merkillä. (kuva 1)

PYSÄKÖINTIALUE

Pysäköintialueen perusvarustus:

- Pysäköintitila ajoneuvoille
- Jättestia
- Valaistus mikäli tieosalla on valaistus

Lisävarustus:

- Pöytä-penkkikalustus
- Valaistus tarpeen mukaan
- Opastuskartta lähialueesta
- Rentoutus- ja voimisteluvälineitä
- Kevytrakenteinen kioskki / kausiluontoisen myyntitoiminta mahdollista
- Raskaan liikenteen suosimilla alueilla hiekoitusastia
- Pyöräretkireiteillä esim. pyöräteline

Kuva 1 Periaatekuva Tiehallinnon pysäköintialueesta ja sen varusteista (Tiehallinto, 2006a).

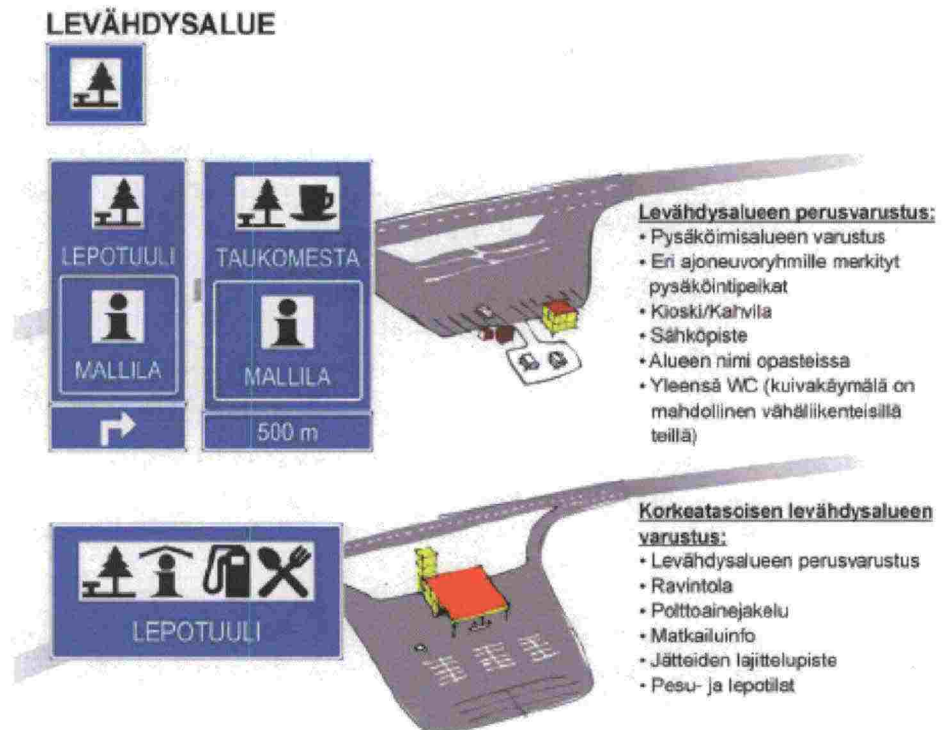
Levähdysalue

Levähdysalue on tienkäyttäjien lepoa, ravitsemusta ja ajoneuvojen huoltoa varten. Pysäköintialuevarustuksen lisäksi levähdysalueen perusvarustukseen kuuluvat eri ajoneuvoryhmille merkityt pysäköintipaikat, WC, kahvila tai kioskki. Levähdysalueelle opastetaan levähdysalueen merkillä. (kuva 2)

Korkeatasoinen levähdysalue

Tiehallinnon korkeatasoiset levähdysalueet sijaitsevat moottoriteiden varsilla ja ne on toteutettu tiesuunnittelun yhteydessä. Tiehallinto järjestää niille liikenneyhteydet, pysäköinti- ja ulkoilualueet sekä yksityinen yrittävä palveluita kuten polttoaineenjakelun, kahvilan, ravintolan tai myymälän. Tiehallinnon korkeatasoisia levähdysalueita on kaikkiaan kahdeksan: Keimolanportti (valtatie 3, Vantaa), Linnatuuli (vt 3, Janakkala), Pirkanhovi (vt 3, Lempäälä), Tuuliharja (vt 4, Orimattila), Tuuliruusu (vt 4, Mäntsälä), Heinolan tähti (vt 4, Heinola), Ouluntulli (vt 4, Kempele), Sipoonlahti (vt 7, Sipoo) sekä rakenteilla oleva Suomensjärvi (vt 1, Suomensjärvi). Korkeatasoisten levähdysalueiden

opasteissa voidaan levähdysalueen tunnuksen lisäksi käyttää kohteen neljän tärkeimmän toiminnon tunnusta. (kuva 2)

Kuva 2 Periaatteellinen kuva Tiehallinnon levähdysalueesta ja korkeatasoisesta levähdysalueesta sekä niiden varustuksesta (Tiehallinto 2006a).

Liikenneasema

Tässä työssä yksityisten yrittäjien tarjoamista huoltamopalveluista käytetään nimitystä liikenneasema. Liikenneasemat ovat perusverkolla sijaitsevia tienvarsipalveluita, jotka viitoitetaan kuten Tiehallinnon korkeatasoiset levähdysalueet.

Liikenneasemia koskeva nykyinen lainsäädäntö on jokseenkin sekava ja vaatii tulevaisuudessa selkeyttämistä. Ongelmat liittyvät aukioloa koskevaan lainsäädäntöön, joka on liikenneasemalla tapahtuvan päivittäistavaran myynnin osalta tulkinnanvarainen.

Aukioloa koskevaa lainsäädäntöä (laki vähittäiskaupan ja parturi- ja kamppamoliikkeen aukioloajoista, 1297/2000) ei sovelleta

- kioskikauppaan eikä
- kauppaan, joka sijaitsee asemakaavalla vahvistetun kaupungin, kuntakeskuksen tai muun siihen rinnastettavan tiiviin asutuksen ulkopuolella. (4 §)

Kioskikauppaan luetaan kauppa, jota harjoitetaan

- liikehuoneistosta, jossa kioskikaupan vakinainen liiketoimintakäytössä oleva myyntipinta-ala on enintään 100 neliometriä ja
- huoltoasemalla olevasta ajoneuvojen varaosien ja varusteiden kauppaa varten varustetusta tilasta. (5 §)

Näillä myymälöillä on vapaat aukioloajat. Esimerkiksi ABC-liikenneasemilla tapahtuva ympärivuorokautinen (24 h) päivittäistavaran myynti perustuu em. säännöksiin. Tulkinnan kannalta ongelmallinen on "myynti huoltoasemalla olevasta ajoneuvojen varaosien ja varusteiden kauppaa varten varustetusta tilasta". Monissa käytännön tilanteissa on ollut epävarmuutta siitä, miten suuri osuus kyseisen tilan myynnistä voi olla päivittäistavaraa, jotta vielä voidaan katsoa, että kyseessä on "ajoneuvojen varaosien ja varusteiden kauppaa varten varustettua tila". Varman päällä ollaan silloin kun päivittäistavaramyyntiä on enintään 100 neliometriä (kioski) tai "ajoneuvojen varaosat ja varusteet" ovat selvästi pääasiallinen myyntiartikkeli.

Muuhun päivittäistavarakauppaan aukiololakia sovelletaan eikä ympärivuorokautinen aukiolo ole mahdollista. Myyntialtaan alle 400 neliometrin myymälöiden aukiolo on vain sunnuntaiden osalta muita päivittäistavaramyymälöitä laajempi.

Edellä kuvattuja aukioloa koskevia ongelmia ei tietenkään ole silloin, jos liikenneasema sijaitsee haja-asutusalueella, eli "asemakaavalla vahvistetun kaupungin, kuntakeskuksen tai muun siihen rinnastettavan tiiviin asutuksen ulkopuolella".

Ongelmat eivät niinkään liity kaavoitukseen, sillä asemakaava voidaan aina räätälöidä sellaiseksi, että liikenteen palveluasemalla voidaan toteuttaa tarvittavat rakennukset ja toiminnot. Maankäyttö- ja rakennuslaki ja sen perusteella annetut säädökset, kuten kaavamerkintöjä koskeva ympäristöministeriön asetus, eivät tuo apua aukioloa koskevan lainsäädännön tulkintaan ja soveltamiseen.

Liikenneasemaa varten voidaan asemakaavassa käyttää joko LH-merkintää (huoltoaseman korttelialue) tai KL-merkintää (liikerakennusten korttelialue). Asemakaavamerkintöjä ja -määräyksiä koskevan ympäristöministeriön oppaan (Ympäristöministeriö 2004) mukaan huoltoasemien korttelialue (LH) on tarkoitettu moottoriajoneuvojen huoltoasemaa ja siihen liittyviä korjaamotointia palvelevia rakennuksia varten. Ilman erityistä kaavamääräystäkin voidaan alueelle rakentaa myös pienehköjä huoltoasemaan liittyviä kahvila- ja ravintolatiloja sekä kioskikauppaan verrattavia myymälätiloja. Kioskilla tarkoitetaan liikehuoneistoa, jonka vakinaisessa liiketoimintakäytössä oleva myyntipinta-ala on enintään 100 neliometriä. Muiden myymälä- ja ravintolatilojen rakentaminen on osoitettava kaavassa erikseen. Vastaavasti liikeraakennusten korttelialueen merkintää käytettäessä tarvitaan lisäksi huoltoaseman rakentamisen mahdollistava asemakaavamääräys.

2 PALVELUALUEIDEN RYHMITTELY JA NYKYINEN PALVELUTARJONTA

2.1 Palvelualueiden ryhmittely

Varsinaista palvelualueiden ryhmittelyä ei tämän työn yhteydessä tehty. Sen sijaan määriteltiin muuttujia, jotka ovat merkittäviä liikenteen palvelualueiden asiakkuuksien kannalta.

Tarkasteltavia muuttujia olivat:

- yhteys paikalliseen tieverkkoon,
- aukiolo (24 h),
- ammattikuljettajien palvelut (taukotila, D-piste),
- ruokailu ja ostokset,
- polttoaineenjako,
- informaatio (tieinfo, kuntainfo jne.).

Tärkeitä muuttujia ovat myös opastus ja alueiden mitoitus.

Palvelualueen kytkeytyminen paikalliseen tieverkkoon ja samalla ympäröivään maankäyttöön ja aluerakenteeseen on merkittävä tekijä paikallisten asukkaiden ja palveluiden saavutettavuuden kannalta. Ammattikuljettajien palvelut, 24 tunnin aukioloa ja alueen riittävä mitoitus ovat tärkeitä raskaan liikenteen kuljettajille. Ruokailu, ostokset ja polttoaineenjako, samoin kuin informaatio ovat erityisesti pitkämatkaisen henkilöliikenteen kannalta merkittäviä.

2.2 Nykyinen palvelutarjonta

Nykyinen, valta- ja kantateiden varsilla sijaitseva palvelualue tarjoanta kartoitettiin huoltamoketjuilta saatujen liikenneasemien sijaintitietojen perusteella. Siten tässä esitetyt palvelutarjontatiedot koskevat vain yksityisten tarjoamia tievarsipalveluita sekä Tiehallinnon korkeatasoisia levähdysalueita. Liikenneasemien tiedot saatiin kahdeksalta huoltamoketjulta (ABC, Shell, Neste, Teboil, Esso, SEO, JET ja St1). Nykyinen palvelutarjonta on esitetty liitteinä olevissa kartoissa ja taulukoissa tiepiireittäin (liitteet 1–18). Kartoilla esitetyt liikenneasemat on numeroitu siten, että kunkin liikenneaseman tiedot löytyvät numeron avulla taulukosta. Taulukossa on esitetty kunkin kartalla olevan liikenneaseman perustiedot (sijainti, ketju) sekä palvelutarjonta edellä esitettyjen muuttujien (aukiolo, ruokailu, ostokset, ammattikuljettajien palvelut sekä informaatio) mukaan. Taulukoissa esitetty palvelutarjonta on peräisin huoltamoketjujen omista lähteistä.

Osa saaduista sijaintitiedoista oli koordinaattitietona ja osa osoitetietona. Näiden tietojen avulla liikenneasemat paikannettiin kartalle. Paikannuksen aineistona käytettiin DigiRoadia. Digiroad on kansallinen tietojärjestelmä, johon on koottu koko Suomen tie- ja katuverkon tarkat sijainnit sekä tärkeim-

mät ominaisuustiedot. Digiroadin tietojen ylläpidosta ja tietopalvelusta vastaa Tiehallinto.

Paikannetuista liikenneasemista valittiin valta- ja kanteiden varsilla sijaitsevat kohteet. Valinta tehtiin kohteen etäisyyden perusteella ko. tiestä. Etäisyytenä käytettiin 300 metriä. Laajoissa eritasoliittymissä sijaitsevat kohteet tarkastettiin erikseen, jotta valinnasta ei jäisi pois eritasoliittymissä mahdollisesti yli 300 metrin etäisyydellä sijaitsevia liikenneasemia. 300 metrin etäisyyttä pidettiin sopivana, sillä jo 500 metrin etäisyys olisi ottanut valintaan mukaan myös esimerkiksi rinnakkaistiellä tai taajamien keskustoissa sijaitsevia huoltamoita, jotka eivät varsinaisesti palvele valta- ja kantateiden tienkäyttäjiä.

Kaikista liikenneasemista noin 80–90 % saatiin paikannettua tiepiiristä riippuen, mikä suurelta osin johtui siitä, ettei liikenneasemien osoitetieto täsmännyt DigiRoadin vastaavien tietojen kanssa. Siten kartoissa ja taulukoissa esitetty nykyinen palvelutarjontaverkko ei ole täysin kattava.

3 ASIAKKUUDET JA ASIAKASTARPEET

3.1 Palvelualueiden asiakkuudet

Asiakkuusryhmät

Sidosryhmien haastatteluissa nousi esille neljä keskeistä asiakkuusryhmää, jotka ovat:

- pitkämatkainen henkilöautoliikenne,
- paikalliset asukkaat, linja-autoliikenteen käyttäjät,
- ryhmämatkailu,
- raskas liikenne.

3.2 Asiakastarpeet

Pitkämatkaisen henkilöautoliikenteen tarpeet

Pitkämatkainen henkilöautoliikenne pitää sisällään sekä loma- että työmatkat. Palvelualueelle pysähdytään viettämään taukoa, tekemään ostoksia ja tankkaamaan autoa. Pitkämatkaisen henkilöautoliikenteen kannalta tärkeimpiä palveluita ovat siis polttoaineenjakelu, myymälä, kahvila- ja ravintolapalvelut sekä informaatiopalvelut.

Paikallisten asukkaiden tarpeet

Palvelualueiden merkitys lähivaikutusalueen asukkaiden ja elinkeinoelämän kannalta vaihtelee sen myötä, onko palvelualue pääsääntöisesti moottoritien käyttäjille tarkoitettu vai onko alueella kytkentä myös paikalliseen tie- ja katuverkkoon. Erityisesti jälkimmäisessä tapauksessa liikenteen palvelualueiden merkitys paikalliselle väestölle ja muille toimijoille voi olla varsin monitahtoinen.

Palvelualueilla on saatavilla autoiluun liittyvien peruspalvelujen ohella usein myös päivittäistavaratarjontaa sekä vapaa-aikaan liittyviä palveluita kahvila- ja ravintolatoiminnan muodossa. Palvelualueesta onkin muodostunut keskeinen paikka sosiaalisen kohtaamisen verkossa. Palvelualueet sijoittuvat usein liikenteellisesti keskeisille paikoille, jolloin ne voisivat palvella myös linja-autoliikenteen käyttäjiä matkakeskuksina.

Asiakkuusjakautumassa paikallisen väestön osuus voi nousta varsin korkeaksi. Tutkituissa esimerkkikohteissa korkeinta paikallisen väestön asiakasosuutta edusti Viitasaari, jossa kolmasosan asiakkaista oletettiin tulevan lähivaikutusalueelta. Viitasaarella ABC:n liikennemyymälä sijaitsee aivan kaupungin keskustassa.

Ryhmämatkailun tarpeet

Ryhmät käyttävät liikenteen palvelualueita taukopaikkoina. Levähdysalueille pysähdytään syömään eväitä ja pitämään taukoa, liikenneasemille sen sijaan kahville ja vessaan.

Levähdysalueilla pitäisi olla vähintään pöytävarustus ja roska-astia. Lisäksi palvelualueilla on oltava riittävästi pysäköintitilaa tilausajoneuvoille. Alueen pienenä ongelma etenkin silloin, kun siellä on samanaikaisesti useita ras-kaista ajoneuvoja viettämässä taukoa tai yöpymässä. Liikenneasemilla mat-kanjärjestäjille tärkeintä on palveluiden riittävä kapasiteetti (wc ja kahvila-palvelut). Palveluiden on pystyttävä vetämään nopeasti bussilastillinen asi-akkaita.

Raskaan liikenteen tarpeet

Raskaan liikenteen kuljettajat viettävät liikenteen palvelualueilla lakisääteisiä lepotaukojaan. Ajo- ja lepoaikoja koskevat määräykset koskevat määräykset ovat yhdenmukaiset koko EU:n alueella ja valvonta kohdistuu sekä suoma-laisiin että ulkomaisiin ajoneuvoihin ja niiden kuljettajiin. Määräykset on esi-tetty tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetussa asetuksessa (ETY nro 3820/85) ja ovat pääpiirteissään seuraavat:

- Vuorokautinen ajoaika saa olla enintään 9 tuntia. Vuorokautinen ajoaika on kahden vuorokautisen lepoajan tai vuorokautisen ja viikoittaisen lepo-ajan välinen ajoaika. Ajoaikaa on kaikki se aika, jonka ajoneuvo on ajos-sa.
- Neljän ja puolentunnin ajon jälkeen kuljettajan on pidettävä vähintään 45 minuutin tauko. Tauko voi muodostua myös useasta vähintään 15 mi-nuutin mittaisesta tauosta. Muun työn tekeminen on tauon aikana kiellet-ty.
- Vuorokausilevon tulee olla yhtäjaksoinen ja vähintään 11 tuntia jokaista 24 tunnin jaksoa kohden. Vuorokausilevon voi viettää autossa, jos siinä on asianmukainen makuusija ja jos auto on pysäköitynä.
- Viikkolevon tulee olla yhtäjaksoinen ja vähintään 45 tuntia viimeistään kuudennen vuorokautisen ajoajan jälkeen.

Asetus velvoittaa raskaan liikenteen kuljettajia pitämään taukoja säännölli-sesti ajon aikana. Määräykset koskevat myös erikoiskuljetuksia ja vaarallis-ten aineiden kuljetuksia. Pitkät ajoajat ja lepotaukojen laiminlyöntien yleisyys ovat liikenneturvallisuuden kannalta huolestuttavia. Kuljettajille pitäisi olla säännöllisin väliajoin tarjolla sopivia taukopaikkoja. Liikenteen palvelualuei-den verkoston tulisi olla kattava koko Suomen päätieverkolla, myös poikit-taisyhteyksillä. On arvioitu, että pysähtymismahdollisuuksia tulisi olla noin 20 kilometrin välein.

Raskaan liikenteen palvelualueille kohdistuvat tarpeet liittyvät lepotaukojen viettämiseen, niin tarjolla oleviin palveluihin kuin alueiden fyysiseen mitoitus-seen ja opastukseen. Raskaan liikenteen kuljettajien liikenteen palvelualueil-le kohdistuvia tarpeita on tutkittu muutamissa viimeaikoina julkaistuissa sel-vityksissä (mm. Ojala J. 2006, Tiehallinto 2006b, Työterveyslaitos 2002).

Aiemmissa tutkimuksissa on todettu, että tärkeimmät perusteet taukopaikan valinnalle ovat sijainti, aukioloajat, pysäköintitila ja palveluiden laatu. Raskaan liikenteen kuljettajat suosivat yksityisten tarjoamia palveluita ja merkittävimmät syyt tähän palveluiden ohella ovat sosiaalisuus, suuremmat pysäköintialueet ja turvallisuus. Tällaisilla alueilla kuljettajat viettävät tyypillisesti lyhyitä taukoja, Tiehallinnon pysäköinti- ja levähdysalueilla sen sijaan vuorokausilepoa. Yksityisten palvelutarjoajien palvelut täydentävät Tiehallinnon pysäköinti- ja levähdysalueverkostoa.

Liikenneasemilla tärkeintä on ympärivuorokautinen aukiolo, kioskki tai kahvio, polttoaineenjakelu sekä taukotilat, joissa on peseytymismahdollisuus. Lisäksi kuljettajat kaipaavat vartioituja alueita. Kuljetusala on valmis maksamaan osasta palveluista.

Tiehallinnon pysäköinti- ja levähdysalueiden tärkeimmät palvelut ovat wc:t ja roska-astiat. Nämä varusteet ovat kuitenkin usein puutteelliset tai huonossa kunnossa. Alueiden yleinen epäsiisteys ja ahtaus, juoksevan veden puuttuminen sekä talvikunnossapidon heikko laatu ovat tyypillisiä ongelmia. Ulkopuolisten ilkvallan estämiseksi palvelut voisivat olla paikoittain käytettävissä esimerkiksi vain rahtarikortilla.

Pysäköinti- ja levähdysalueet ovat perinteisesti suunniteltu sekä tilamitoituksiltaan että toiminnoiltaan suureksi osaksi henkilöautoliikenteen ehdoilla. Monien nykyisten alueiden mitoitus on 60- ja 70-luvuilta. Samalla ajoneuvojen koot ovat jatkuvasti kasvaneet. Näistä tekijöistä johtuen monet alueet ovat osoittautuneet ahtaiksi erityisesti yöaikaan, jolloin monet kuljettajat viettävät vuorokausilepoaan. Suurin mitoittava ajoneuvo on moduulirekka, jonka pituus on 25,25 metriä, leveys 2,55 metriä ja korkeus 4,1 metriä. Näiden lisäksi ovat erikoiskuljetukset, joiden tilantarve on vieläkin suurempi. Erikoiskuljetusreittien varsilla tulisi siten olla taukopaikkoja myös näiden ajoneuvojen kuljettajille. Mitoituksen kannalta merkittävimmät ominaisuudet ovat: tilavat liittymät, hyvät näkemät, riittävän pitkät erkanemis- ja liittymiskaistat, selkeät liikennejärjestelyt alueella, erityisesti henkilöautoliikenteen ja raskaan liikenteen erottelu toisistaan, läpiajettava vinopysäköinti ja riittävän suuret pysäköimisalueet. Moottoriteillä liittymäjärjestelyt ovat hyvät ja viime aikoina parannusta on tapahtunut myös kaksikaistaisella päätieverkolla.

Raskaan liikenteen kuljettajat toivovat raskaille ajoneuvoille sopivien alueiden parempaa viitoitusta tieverkolla. Paikkakuntien opastaulut ovat myös erittäin tarpeellisia liikenteen palvelualueilla.

4 SIDOSRYHMÄT JA NIIDEN TARPEET

4.1 Poliisi, tulli, työsuojeluviranomainen, katsastustoimi

Poliisin, tullin, työsuojeluviranomaisten ja katsastajan tarpeet liikenteen palvelualueille liittyvät suurelta osin raskaan liikenteen tievarsitarkastuksiin. Tarkastusalueet ovat pääsääntöisesti pysäköinti- ja levähdysalueita. Liikkuva poliisi suorittaa tarkastuksia yhdessä tullin ja työsuojeluviranomaisten kanssa. Raskaan liikenteen valvonnassa kiinnitetään huomiota ajoneuvon ja kuljettajan kuntoon, ylikuormiin ja kuorman sidontaan, liikenne- ja kuljetuslupiin sekä erikoiskuljetusten ja vaarallisten aineiden kuljetusten määräysten noudattamiseen. Näiden lisäksi poliisi ja työsuojeluviranomainen seuraavat kuljettajien lepo- ja ajoaikasäädösten noudattamista. Raskaan liikenteen valvonta on välttämätöntä liikenneturvallisuuden ylläpitämiseksi. Valvontatarve on viime vuosina myös lisääntynyt huomattavasti.

Valvonnan tehostaminen on sisäasiainministeriön poliisiosaston laatimassa liikenneturvallisuussuunnitelmassa yksi keskeinen kohta. Siinä edellytetään, että liikennevalvonnan toteuttamiselle soveltuvia turvallisia paikkoja (levikkeet, levähdysalueet, laajat pysäkkialueet) on riittävästi ja että niiden kunnossapidosta on huolehdittu. Sisäasiainministeriö on velvoittanut liikkuvaa poliisia lisäämään raskaan liikenteen valvonnan osuutta liikenteen valvontaan käytettävästä työajasta. Nykyisin liikkuva poliisi suorittaa noin 6 000 teknistä tienvarsitarkastusta ja tarkastaa noin 2 000 vaarallisten aineiden kuljetusta vuodessa. EU:n asettamat tavoitteet ovat huomattavasti suuremmat. Tarkastuksiin sopivien levikkeiden ja pysäköintialueiden puute vaikeuttaa oleellisesti tarkastustoimintaa.

Tienvarsitarkastuksista on määrätty ajoneuvolaissa (1090/2002) ja valtioneuvoston asetuksessa (1245/2002) liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta. Lisäksi voimassa on EU:n direktiivit (2000/30/EY ja 2003/26/EY) ajoneuvojen vuosikatsastuksia täydentävistä teknisistä tienvarsitarkastuksista sekä ajo- ja lepoaikavalvontaa, ajopiirturin käyttöä koskevat asetukset (3820/85/ETY, 3821/85/ETY ja 88/599/ETY). Määräykset ovat pääpiirteissään seuraavat:

- Teknisessä tienvarsitarkastuksessa tarkastetaan tieliikenteessä käytetyn ajoneuvon kunto siltä osin kuin se vaikuttaa liikenneturvallisuuteen ja ympäristöön sekä rekisteriin merkityt tiedot.
- Tekninen tienvarsitarkastus suoritetaan ilman ennakoilmoitusta tieliikennelaissa tarkoitetulla tiellä. Tarkastukset on suoritettava tasapuolisesti siten, että niistä ei aiheudu vaaraa tai kohtuutonta haittaa muulle liikenteelle tai tarpeetonta viivytystä tai kohtuutonta haittaa tarkastettavalle.
- Tekniset tienvarsitarkastukset suorittaa poliisi.
- Ajoneuvon tekninen tienvarsitarkastus voi sisältää pysähtyneenä olevan ajoneuvon kunnan silmäääräinen tarkastuksen tai ajoneuvon teknisen kunnan tarkastuksen (mm. jarrujärjestelmien ja pakokaasupäästöjen tarkastus).
- Tiellä tehtävät tarkastukset on järjestettävä eri paikoissa, eri aikoina ja niiden on katettava riittävän laaja osa tieverkosta tarkastuspaikkojen vält-

tämisen vaikeuttamiseksi. Tiellä tehtävissä tarkastuksissa on tarkastettava päivittäiset lepoajat, tauot ja vuorokautiset lepoajat.

- Jos on perusteltua syytä epäillä, että kuljettaja on rikkonut ajoaikoja, taukoja tai lepoaikoja koskevia ajo- ja lepoaika-asetuksen tai ajopiirturiasetuksen säännöksiä, poliisi voi estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, kunnes säädetty tai määrätty tauko tai lepoaika on pidetty.

Poliisin tarpeita liikenteen palvelualueille liittyen raskaan liikenteen tievarsitarkastuksiin on tutkittu muutamissa viimeaikoina julkaistuissa selvityksissä (mm. Pesonen A-M. 2006, Tiehallinto 2005). Hyvin suunnitellut ja toteutetut valvontapaikat ovat edellytys liikennevalvonnan toteutumiselle. Tarkastustoiminnan kannalta liikenne- ja työturvallisuuskysymykset ovat keskeisiä. Tarkastustoiminta onnistuu vain riittävän tilavilla alueilla. Vaarallisten aineiden kuljetusten tarkastuspaikkoja rajoittaa vaarallisten aineiden kuljetuksia säätelevä lainsäädäntö, jonka mukaan vaarallisia aineita sisältävää ajoneuvoa ei saa pysäköidä paikkaan, jossa se saattaa aiheuttaa vaaraa muille tienkäyttäjille, vaan paikan tulisi olla eristetty.

Aiemmissa tutkimuksissa on selvitetty tarkastustoiminnan kannalta tärkeimpiä liikenteen palvelualueiden ominaisuuksia. Muun liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden takaamiseksi alueella tulisi olla riittävän pitkät erkanemis- ja liittymiskaistat sekä hyvät näkemät. Alueen tulisi olla tiestä välikaistalla erotettu sekä sijaita tasaisella ja suoralla tieosuudella. Alueella tulisi olla läpiajo- ja ohitusmahdollisuus sekä riittävä valaistus pimeään aikaan. Sinne tulisi mahtua vähintään neljä, mieluiten 5–10 perävaunullista ajoneuvoa kerrallaan tarkastettavaksi, sillä yhden ajoneuvon tai ajoneuvon tarkastaminen kestää 10–60 minuuttia tarkastuksen laajuudesta riippuen. Lisäksi alueella tulisi olla tilaa muutamalle poliisiautolle ja tarkastuksissa käytettävän jarrudynamometrin kuljetusautolle. Jotta mittauslaitteiden käyttö olisi mahdollista, alueen päällysteen tulisi olla hyväkuntoinen eikä siellä saisi olla suuria kaltevuuksia. Talvella kunnossapidon rooli on merkittävä. Tarkastusalueella ei tulisi olla palveluita tai tarkastustoiminta pitäisi olla erotettu alueen muusta liikenteestä.

Lisäksi Poliisin suorittaman tienvarsitarkastusten ja valvonnan huomioon ottamisen osalta Tiehallinnon toimissa on sovittu seuraavaa:

Tienpidossa huolehditaan raskaiden ajoneuvojen tarkastukseen ja punnituspaikoiksi soveltuvien levennysten ja levähdysalueiden talvihoidosta. Talvihoidon tilaamisessa kunnossapitäjän edellytetään reagoivan nopeasti poliisin niin pyytäessä. Kesän myyntitoiminnalle levähdysalueille lupia myönnettäessä Tiehallinto huolehtii myös poliisin tilatarpeista ajoneuvojen tarkastamisessa.

4.2 Kunnat

Liikenteen palvelualue, joka on varustettu esimerkiksi ABC-ketjun kaltaisella palvelukonseptilla, on merkittävä maankäytön palvelukeskittymä pienessä kunnassa (alle 5 000 asukasta). Liikenneasema synnyttää asiakasvirtoja, joiden potentiaalia kunta voi tehokkaasti hyödyntää elinkeinorakenteen kehittämisessä.

Palvelualueen merkitys on ollut tutkittujen esimerkkien valossa kunnan elinkeino- ja palvelurakennetta rikastuttava. Liikenteen palvelualueen myötä on alueelle syntynyt huomattavasti laajempi palvelujen tarjonta kuin mitä alueen oman väestön ostopotentiaali olisi edellyttänyt.

Kunnat sijoittavat kohteen kunnallistekniikkaan, aluesuunnitteluun ja ylläpitoon kehittämisedellytykset huomioon ottaen pitkällä aikajänteellä. Palvelualueen toteuttaminen voi avata laajentuneen kunnallisteknisen verkoston myötä mahdollisuuden muiden toimijoiden sijoittumiselle joko palvelualueen yhteyteen (yhtenäinen kaava työpaikkoja ja palveluita varten) tai uusien kunnallisteknisten rakenteiden varrelle.

Liikenteen palvelualue muodostaa luonnollisen paikan moninaisen kuntainformaation jakamiselle. Erityisesti seudullinen matkailu voi hyödyntää tätä mahdollisuutta.

Kunnan näkökulmasta kohteen imagon myönteinen rakentuminen onkin keskeisen tärkeää, koska se vaikuttaa monitahoisesti ja pitkällä aikavälillä kokonaisuuden kehittymiseen. Palvelualueen saavutettavuus tulisi taata selkeällä opastuksella ja sellaisilla liittymisjärjestelyillä, jotta erityisesti päätien liikenne voi hahmottaa erkanemisen alueelle ongelmattomiksi. Liikenteen nopeustaso tulisi alentaa hyvissä ajoin ennen liittymää.

Liikenneasemien aukioloajat poikkeavat yleisesti muun kaupan aukioloajoista. Ne tarjoavat palveluita usein vuorokauden ympäri tai kaupan normaaleja aukioloaikoja pitempään. Tästä johtuen liikenteen meluhaittoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota olemassa olevan ja suunnitellun uuden asutuksen suhteen.

4.3 Palveluntarjoajat

Palveluntarjoajia koskevat tiedot perustuvat työn ohjausryhmässä mukana olleen ABC-liikennemyymäläketjun edustajan haastatteluissa esille tulleisiin näkökulmiin. Voidaan kuitenkin olettaa, että tässä esitetyt näkökohdat ja tarpeet ovat monilta osin yhteneviä myös muiden vastaavien palveluntarjoajien tarpeiden kanssa.

ABC:n liikennemyymälä muodostuu palvelukokonaisuudesta, johon kuuluvat myymälä, ravintola, pelimaailma sekä polttoaineenjakelu. Lisäksi palvelualueilla on usein muita oheispalveluita yksikön koosta ja sijainnista riippuen. Liikennemyymälät ovat auki paikasta riippuen 24 tuntia vuorokaudessa tai 6–24.

Liikennemyymälöiden keskeiset asiakasryhmät ovat autoilla liikkuvat perheet, ryhmämatkailu ja raskas liikenne. Yksikön koosta riippuen painotukset asiakasryhmien välillä vaihtelevat. Suurille tonteille on mahdollista toteuttaa kokonaisuus ns. täyden palvelun konseptilla. Sen sijaan pienille tonteille ei useinkaan toteuteta suuria raskaan liikenteen pysäköintialueita. Raskaan liikenteen palveluiden toteuttaminen on palveluntarjoajan kannalta ongelmallista, koska erityisesti pysäköintialueet vaativat paljon tilaa. Yhdellä hehtaarilla on tilaa 25 raskaalle ajoneuvolle ja alle hehtaarin kokoiset alueet ovat riittämättömiä raskaan liikenteen mitoitustarpeisiin. Investointi- ja ylläpitokustannukset ovat korkeat tuottoon nähden. Siten yksityinen palveluntarjoaja

toivoo yhteistyön kehittämistä raskaan liikenteen pysäköintialueiden toteutamisessa ja ylläpidossa Tiehallinnon ja kuntien kanssa. Tällöin yksityinen palveluntarjoaja tarjoaisi oheispalvelut ja kuljettajien taukotilat. Palvelualueiden viitoituksen toteuttamisessa kaivataan yhteistyötä ja yhdenmukaisia toimintatapoja tiepiiristä riippumatta. Matkailun kannalta puuttuvat tai puutteelliset opasteet ovat huonoa asiakaspalvelua.

Uuden liikennemyymälän sijaintiin vaikuttavia tekijöitä ovat liikennemäärä (4 000–6 000 ajon./vrk), paikallinen väestö ja kilpailutilanne. Markkinat lopulta määräävät sijainnin, sillä toiminnan on oltava taloudellisesti kannattavaa. Liikennemyymälöitä ei siten juurikaan toteuteta ns. korpitaipaleille tai kuntakeskusten ytimiin, vaan paikkaan, jossa alue palvelee mahdollisimman monia tienkäyttäjiä ja paikallisia asukkaita. Tie- ja maankäyttösuunnitelmissa palvelualueiden mahdolliset tonttivaraukset huomioidaan nykyisin melko hyvin, joskin yhteistyössä on vielä kehittämisen varaa puolin ja toisin.

5 TUTKITUT KOHTEET

5.1 Kuortti

Kuortin palvelualue sijaitsee Pertunmaan kunnassa valtatie 5 varrella. Etäisyyttä palvelualueelta Pertunmaan kirkonkylälle on noin 10 kilometriä ja vanhan 5-tien varrella sijaitsevaan Kuortin kyläkeskukseen noin 2 kilometriä. Keskimääräinen vuorokausiliikenne valtatiellä 5 Kuortin palvelualueen kohdalla on noin 6 860 ajon./vrk.

Kuortin palvelualue on ABC-ketjuun kuuluva ns. täydenpalvelun liikennemyymälä, joka on avoinna 24 tuntia vuorokaudessa. Ravintolan, kahvilan ja myymälän lisäksi liikennemyymälässä on Alko ja paikallisia tuotteita myyvä lahjatavaraliike. Palvelualueella on myös paikkakunnan infopiste ja tieinfo. Raskaan liikenteen kuljettajille siellä on suihkullinen kuljettajien taukotila ja D-piste. Liikennemyymälä palvelee niin pitkämatkaista henkilöautoliikennettä, ryhmämatkailua, raskaanliikenteen kuljettajia kuin paikallisia asukkaita. Alueen kesäasukkaat ovat merkittävä asiakasryhmä. Vuotuinen kävijämäärä Kuortin liikennemyymälässä on noin 3 miljoonaa asiakasta.

Vuosien 1999 ja 2000 vaihteessa valtatie 5 uuden linjauksen myötä kunta alkoi kaavoittaa Kuortin alueelta hankkimaansa maa-aluetta. Kuortin palvelut ovat kehittyneet lyhyellä aikavälillä melkoisesti. Nykyisin alueella on ABC:n liikennemyymälän lisäksi lukuisia muitakin palveluita (mm. rautakauppa, autokorjaamo ja autotarvikeliike, LVI-myymä, lihan jalostamo ja myymälä, liiketalo) ja se muodostaa Kuortin kylän toisen keskuksen. Kokonaisuudessaan alue tarjoaa monipuoliset ja korkeatasoiset palvelut niin tienkäyttäjille kuin paikallisille asukkaillekin. Kuortin palvelualue ei varsinaisesti kilpaile Pertunmaan kirkonkylän kanssa. Sen sijaan monet Kuortin kylän palveluista ovat siirtyneet valtatie varteen. Koska kyläkeskus sijaitsee vain noin 2 kilometrin etäisyydellä palvelualueesta, palvelee se myös Kuortin kylän asukkaita ja tarjoaa sellaisia palveluita, joita Kuorttiin ei olisi muutoin tullut.

Liitteenä 19 on Kuortin kohdekortti.

5.2 Viitasaari

Viitasaaren palvelualue sijaitsee Viitasaaren kaupungin keskustassa valtatie 4 varrella, Keitele-järven rannalla. Keskimääräinen vuorokausiliikenne valtatiellä 4 palvelualueen kohdalla on noin 6 100 ajon./vrk.

Viitasaaren palvelualue on ABC-ketjuun kuuluva ns. täydenpalvelun liikennemyymälä, joka on avoinna 24 tuntia vuorokaudessa. Ravintolan, kahvilan ja myymälän lisäksi liikennemyymälässä on nuorten kokoontumispaikka, "aapis-baari". Palvelualueella on paikkakunnan matkailuinfo, yleisöinternet sekä tieinfo. Raskaanliikenteen kuljettajille on suihkulliset taukotilat ja D-piste. Palvelualueen yhteydessä on satama vene- ja laivalaitureineen. Alue palvelee pitkämatkaista henkilöautoliikennettä ja paikallisia asukkaita sekä on erityisesti ryhmämatkailun suosima. Sen sijaan raskaalle liikenteelle on-

gelmia aiheuttavat alueen pienuus ja alueelle saapumisen liikennejärjestelyt pohjoisesta tultaessa. Vuotuinen kävijämäärä Viitasaaren palvelualueella on noin miljoona asiakasta.

1990-luvulla osuuskauppa osti kunnalta kyseisen tontin. Alueen käytölle oli useita eri vaihtoehtoja ja suunnittelu käynnistyi viimein 2000-luvun alussa. Alueelle päätettiin toteuttaa keskikokoinen liikennemyymälä ja venesatama kaupungin kanssa yhteistyössä. Vuonna 2004 alueelle laadittiin Osuuskauppa Keskimään aloitteesta kaavamuutos, joka mahdollisti liikennemyymälän ja venesataman rakentamisen nopealla aikataululla. Tonttia laajennettiin järvelle päin ja kiinteistö toteutettiin lähes täysin uusiutuvia energioita käyttävänä yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa. Palvelualue on osa Viitasaaren kaupungin keskustaa, vaikkakin sijaitsee valtatie "väärällä" puolella. ABC:n liikennemyymälän ja sataman lisäksi alueella ei ole muita palveluita. Keskustan palvelut sijaitsevat liikennemyymälän välittömässä läheisyydessä, valtatie vastakkaisella puolella. Valtatiellä jonkin verran estevaikutusta ja siten palvelualueen sijainti osana keskustaa hyödyttäisi molempia osapuolia. Ongelmaksi on koettu kiihdytyskaistojen puuttuminen, jalankulkijoiden käyttämät virheelliset reitit ja puutteellinen opastus pohjoisen suunnasta tultaessa. Viitasaaren kaupungilla on merkittäviä kehittämissuunnitelmia ABC:n liikennemyymälän eteläpuolelle Keiteleen rannalle. Alueelle on kaavailtu hoteli-, matkailu- ja kulttuuritoimintoja.

Liitteenä 20 on Viitasaaren kohdekortti.

5.3 Pirkanhovi

Pirkanhovin palvelualue sijaitsee Lempäälän kunnassa valtatie 3 varrella. Etäisyyttä Lempäälän keskustaan on noin 10 kilometriä. Keskimääräinen vuorokausiliikenne valtatiellä 3 palvelualueen kohdalla on noin 18 400 ajon./vrk.

Pirkanhovi on Tiehallinnon korkeatasoinen levähdysalue, jossa polttoaineenjakelusta ja ravintolapalveluista vastaa Teboil-huoltamoketju ja muista palveluista yksityiset yrittäjät. Pirkanhovi on avoinna 24 tuntia vuorokaudessa. Ravintolan, kahvilan ja myymälän lisäksi palvelualueella on mm. parturi, tietullimaksupiste ja tieinfo. Raskaanliikenteen kuljettajille siellä on ammattiliikenteen palvelut ja D-piste. Pirkanhovi palvelee pitkämatkaista henkilöauto-liikennettä, ryhmämatkailua, paikallisia asukkaita, vaikka ainoa yhteys palvelualueelle on moottoritien kautta, sekä on erityisesti raskaan liikenteen kuljettajien suosima taukopaikka. Vuotuinen kävijämäärä Pirkanhovin palvelualueella on noin 1,8 miljoonaa asiakasta.

Palvelualue on Tiehallinnon omistama ja yksi kahdeksasta korkeatasoisesta levähdysalueesta. Kyseiset alueet sijaitsevat moottoriteiden varsilla ja ne on toteutettu tiesuunnittelun yhteydessä. Lempäälän kunnan taholta Pirkanhovin lähiympäristöön ei kohdistu minkäänlaisia kaavallisia tai elinkeinopoliittisia tavoitteita. Lisäksi palvelualueella ei ole suurta merkitystä kuntakeskukseen kehitykseen etäisen sijainnin takia, vaikka kuntakeskusta piristävä vaikutus olisi kuitenkin toivottava. Palvelualue varten rakennettu vesihuolto on mahdollistanut linjan varrella olevien kiinteistöjen liittymisen kunnalliseen vesihuoltoon. Linjan varten on myös jonkin verran myönnetty suunnittelutarveratkaisuja ja poikkeamislupia uusien asuinrakennusten rakentamiselle.

Palvelualueetta rajaavaan aitaan tehdyn reiän kautta kulkeva epävirallinen yhteys on mahdollistanut paikallisen väestön asioimisen alueella ja kulun moottoritiele. Tämän tilalle tulisi saada virallinen kulkuyhteys paikallistieltä.

Liitteenä 21 on Pirkanhovin kohdekortti.

5.4 Kiikoinen

Kiikoisten palvelualue sijaitsee Kiikoisten kunnassa valtatie 11 ja kantatie 44 risteyskohdassa. Etäisyyttä Kiikoisten kirkonkylälle on noin 5 kilometriä. Keksimääräinen vuorokausiliikenne palvelualueen kohdalla on valtatiellä 11 noin 2 540 ajon./vrk ja kantatiellä 44 noin 1 360 ajon./vrk.

Kiikoisten palvelualue on ABC-ketjuun kuuluva liikennemyymälä, joka on avattu lokakuussa 2006. Liikennemyymälä on avoinna 6–24. Palvelualueella on ravintola, kahvila, myymälä, kuljettajien taukotila ja D-piste. Lisäksi liikennemyymälässä on paikkakunnan infopiste ja Tiehallinnon Tieinfo. Alue palvelee pitkämatkaista henkilöautoliikennettä, paikallista asutusta sekä erityisesti Tiehallinnon raskaan liikenteen pysäköintialueen valmistuttua raskaan liikenteen kuljettajia. Arvioitu vuotuinen kävijämäärä Kiikoisten liikennemyymälässä on noin 360 000 asiakasta. Palvelualueen kävijämäärä ylitti heti odotuksen, sillä viikossa asiakkaista oli käynyt yhtä paljon kuin koko kuussa odotettiin.

Valtatien 11 ja kantatie 44 risteykseen kunnassa oli ollut jo pitkään vireillä kehittämistavoitteita. EU:n aluekehittämisrahoituksen kautta saatu tuki liikenteen palvelualueen toteuttamiseksi keväällä 2005 laukaisi tilanteen. Tukipäätöksen vahvistuttua kunta kääntyi Satakunnan Osuuskaupan puoleen, joka neuvotteli edelleen ABC-ketjuohjauksen kanssa liikennemyymäläkonseptin toteuttamisesta. Tiehallinto toteuttaa viereiselle tontille pysäköintialueen raskaalle liikenteelle. Liikenteen palvelualueen rakentaminen on toiminut katalysaattorina huomattavan kaavahankkeen toteutumisessa. Alueelle on kaavoitettu mm. liikekiinteistö kuudelle erilliselle myymälälle, johon sijoittuu pienimuotoista paikallista tarjontaa. Palvelutarjonnan kuntakeskuksessa ja lähellä sijaitsevassa kylätaajamassa on arvioitu heikentyvän jonkin verran. Kunta pyrkii kuitenkin säilyttämään itsenäisen asemansa ja elinkeinojen tukemisen kannalta hanke on osoittautunut onnistuneeksi.

Liitteenä 22 on Kiikoisten kohdekortti.

5.5 Koski TI

Koski TI:n levähdysaluepari sijaitsee valtatie 10 varressa Koski TI:n kohdalla. Etäisyyttä Koski TI:n keskustaan on noin 5 kilometriä. Keskimääräinen vuorokausiliikenne valtatiellä 10 levähdysalueen kohdalla on noin 3 590 ajon./vrk.

Koski TI on Tiehallinnon levähdysaluepari. Levähdysalueet on erotettu viheralueella valtatiestä, mikä tekee niistä rauhallisia raskaan liikenteen kuljettajien lepotaun viettopaikkoja. Varusteina ajoradan vasemmalla puolella sijaitsevalla levähdysalueella on sekajätesäiliö ja ajoradan oikealla puolella sekajätesäiliön lisäksi on opaskartta. Molemmille alueille mahtuu samanai-

kaisesti noin 3 täysmittaista moduulirekkaa (pituus 25,25 m). Levähdysaluepari on erityisesti raskaanliikenteen kuljettajien suosiossa.

Liitteenä 19 on Koski TI:n kohdekortti.

5.6 Kohdetarkastelun johtopäätöksiä

Kohdetarkastelu osoitti selkeästi, että liikenteen palvelualueiden merkitys on erittäin monitahoinen. Vaikutukset ulottuvat kunnan maankäytön kehittämisratkaisuihin usean asiakasryhmän tarpeisiin sekä palveluntarjoajien intresseihin.

Palvelukonseptit ovat viime vuosina kehittyneet suurin harppauksin. Tutkittujen kohteiden arviointi toi esille pääsääntöisesti myönteisiä kokemuksia. Kohdetarkastelun perusteella Tiehallinnon ja kunnan yhteispelin merkitys korostui siten, että asiakkuusryhmien ja palveluntarjoajien osallistuminen tulee varmistaa sekä yleisperiaatteista että tapauskohtaisista hankesuunnitelmien tavoitteista ja reunaehdoista sovittaessa.

Tarvitaankin laajaa yhteistoimintaa, jotta jatkossa voidaan varmistaa, että palvelualueiden jo nyt synnyttämät myönteiset vaikutukset voidaan jatkossa entistä tehokkaammin kanavoida yleiseksi hyödyksi.

Seuraavassa kappaleessa on esitetty projektin yhteydessä järjestetyn ideariihen tunnistamia ehdotuksia jatkotoimenpiteiksi.

6 LIIKENTEEN PALVELUALUEIDEN KEHITTÄMISTARPEET

6.1 Yleistä

Tämän selvityksen lopputuloksena ehdotetaan jatkossa käynnistettäväksi neljä jatkotyöprojektia, joilla toimivuutta, sisältöä, ja yhteistoimintamuotoja kehitetään yhteistyössä koko toimintakentän (Tiehallinto, kunnat, maakunnat, poliisi, yksityiset palveluntarjoajat, liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö) kanssa.

Ehdotukset jatkotyöprojekteiksi ovat:

- Tiehallinnon, maakuntien, kuntien ja palveluntarjoajien yhteistyö palvelualueiden toteuttamisessa,
- Tienkäyttäjän informaatiopalvelut liikenteen palvelualueilla,
- Palvelualueiden opastus,
- Palvelualueiden suunnitteluohjeen päivitys,
- Muita ehdotuksia: katsastusasemat ja terminaalialueet raskaan liikenteen tarkastuspaikkoina, liikenneasemien aukioloa koskevan lainsäädännön tarkistaminen.

6.2 Tiehallinnon, maakuntien, kuntien ja palveluntarjoajien yhteistyö palvelualueiden toteuttamisessa

Nykyään ei juurikaan tehdä palvelualueiden alueellisen sijoittumisen strategista suunnittelua. Uusien liikenneasemien sijoittuminen näyttäisi olevan suurelta osin kiinni sattumasta. Sekä kunnat että palveluntarjoajat ovat aloitteellisia liikenteen palvelualueiden toteuttamisessa. Kunta saattaa tarjota tonttia liikenneaseman tarpeisiin tai palveluntarjoaja saattaa lähestyä kuntaa esimerkiksi kaavamuuotosaloitteella. Maakuntaliitot, kaupunkiseudut ja suuret yksittäiset kunnat ovat tehneet yhdessä palveluntarjoajien kanssa palveluverkkoselvityksiä, joissa kaupan suuryksiköille on etsitty sopivia paikkoja. Lisäksi palveluntarjoajat ovat laatineet omia tavoiteverkostosuunnitelmia, jotka käsittelevät ketjun laajenemistavoitteita. Pienissä kunnissa liikenteen palvelualueet ovat merkittäviä pelimerkkejä ja asia vaatisi siten ohjeistusta ja selkeitä toimintatapoja.

Strategisen tason suunnittelun tulisi lähteä liikkeelle maakuntakaavatasolta, jossa tarkasteltava aikajänne on riittävän pitkä, noin 30 vuotta. Kaavassa tulisi esittää potentiaaliset, tieverkkoa palvelevat taajamat. Paikat tulisi valita siten, että ne tukeutuisivat maaseutukuntien aluerakenteeseen ja tarjoaisivat palveluita myös paikallisille asukkaille. Kun palvelualueen tarve kartoitetaan jo kaavoitusvaiheessa, paikat ovat valittu suunnitelmallisesti ja tarkoituksen mukaisesti vähintään maakuntatasolla. Tällöin kaavoituksellinen vastuu kuuluu maakuntaliitoille. Maakuntakaavojen uusiminen on kuitenkin hidasta. Kuntatasolla palvelualueiden verkostonäkökulma sen sijaan hämärtyy, kun tarkastelu rajautuu hyvin suppealle alueelle. Liikenteen palvelualueverkoston määrittäminen vaatii mahdollisesti myös tarkastelua valtakunnan tasolla.

Tämän lähtökohdaksi sopisi esimerkiksi runkoverkko. Palvelualueiden verkostoa suunniteltaessa on huomioitava raskaan liikenteen kuljettajia velvoittava lainsäädäntö ja kohdistettava riittävää kapasiteettia tieverkolle, jolla raskaan liikenteen määrät ovat suuret. Strategisella suunnittelutasolla myös poliisin tarpeet tarkastusalueille tulisi huomioida.

Ehdotetussa projektissa määritetään toimintatavat palvelualueiden verkoston strategisentason suunnittelulle. Projektia varten tulisi perustaa verkosto, jossa edustettuina olisivat kaikki tarvittavat tahot. Verkosto ja projekti sopisivat liikenne- ja viestintäministeriölle vedettäväksi ja mukana verkostossa voisivat Tiehallinnon ja ympäristöministeriön lisäksi olla esimerkiksi kauppa- ja teollisuusministeriö ja sisäasiain ministeriö.

Tiehallinnon, kuntien ja palveluntarjoajien yhteistyömallien kehittämiseen liittyy myös roolijako esimerkiksi raskaan liikenteen kuljettajien lakisääteisten lepotaukopaikkojen järjestämisessä. Ensisijaisesti yhteiskunnan tulisi tukea pysäköinti- ja levähdysalueiden toteuttamista alueilla, joille palvelualueita ei synny yksityisten palveluntarjoajien toimesta. Lisäksi runkoverkolla valtion olisi taattava riittävä palvelualuepalvelu. Roolijako ja toimintamallit poikkeavat kuitenkin tapauskohtaisesti. Kiikoisten palvelualue on hyvä esimerkki Tiehallinnon, kunnan ja yksityisen palveluntarjoajan yhteistyöstä. Kiikoisissa Tiehallinnon toteuttama raskaan liikenteen pysäköintialue ja ABC:n liikennemyymälä sijaitsevat vierekkäisillä tonteilla. Tällöin yksityinen yrittäjä tarjoaa oheispalvelut.

6.3 Tienkäyttäjien informaatiopalvelut liikenteen palvelualueilla

Tiehallinto on toteuttanut tieinfopisteverkostoa pääteiden tärkeimmille pysähdyspaikoille. Infopisteissä tarjotaan ajantasaisia tietoja internetpalveluna muun muassa kelistä, tietöistä, liikenteestä, kelirikkorajoituksista sekä lossi- ja lautta-aikatauluista. Tieinfopisteitä on yhteensä 41 ja ne ovat sijoitettu pääteiden varsille palvelualueille sekä muutamia pääteiden välittömässä läheisyydessä sijaitseviin ostoskeskuksiin. Tieinfopisteet on merkitty palvelualueiden opasteisiin.

Tiehallinto on luopumassa tieinfopisteistä. Perustelu lakkauttamiselle on, että Tiehallinto ei tarjoa palvelua, jonka yksityinenkin palveluntarjoaja voisi tarjota. Tienkäyttäjillä on kuitenkin matkan aikana erilaisia informaatiotarpeita liittyen esimerkiksi ajantasaiseen liikenne- ja kelitietoon, häiriötilanteisiin ja tievarsipalveluihin. Matkalla saatava tieto auttaa muun muassa reitin valinnassa ja matkan suunnittelussa. Tieinfo on ollut erityisesti pitkämatkaisen henkilöliikenteen käyttämä palvelu ja vaikka matka olisi etukäteen hyvin suunniteltu, saattavat olosuhteet ja tilanteet vaihdella matkan aikana, jolloin alkupeleistä matkasuunnitelmaa tarvitsee päivittää. Tällöin tietoa pitäisi olla saatavissa vuorokauden ympäri. Raskaan liikenteen kuljettajille palvelusta ei ole ollut juurikaan hyötyä, sillä monet liikenteeseen liittyvät tiedot kuljettajat saavat suoraan ajoneuvoonsa. Sen sijaan ulkomaalaisille kuljettajille tieinfotyypinen palvelu saattaisi olla erittäin käytännöllinen. Mikäli tieinfon ylläpito siirtyy yksityiselle palveluntarjoajalle, avaa se uusia informaatio- ja kehittämissähtömahdollisuuksia. Tie- ja liikennetiedon lisäksi informaatiopalvelu voisi sisältää esimerkiksi alueellista kunta- ja matkailuinformaatiota sekä tietoja tienvarsipalveluista.

Mikäli jokin ulkopuolinen palveluntarjoaja ottaa tieinfot hoitaakseen, Tiehallinto voisi asettaa ehtoja tie- ja liikenneinformaation laatukselle. Tienkäyttäjien informaatiopalvelut projektissa määritetään seuraavat asiat:

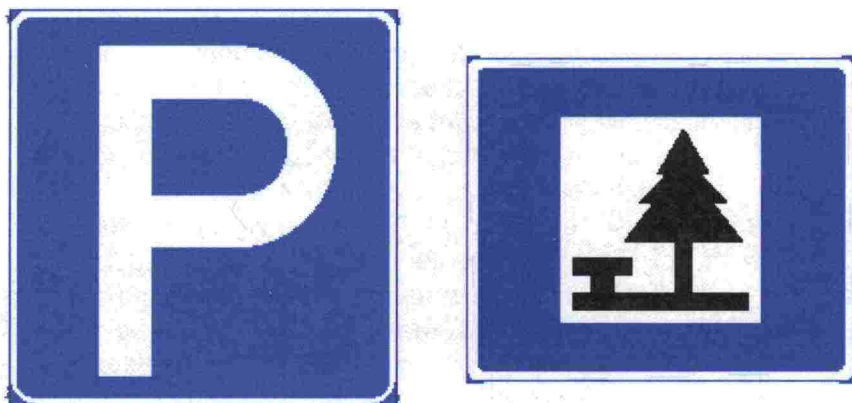
- Liikenneinformaation sisältö (informaation laatuvaatimusten taso),
- Tekninen toteutus ja ylläpito,
- Taloudelliset toteutusmallit,
- Muu informaatio (esim. kuntien matkailu ym. informaatiota, palveluntarjoajien tuottamaa tietoa).

6.4 Palvelualueiden opastus

Nykyinen palvelukohteiden viitoitusohje on vuodelta 1997. Tiehallinnossa on parhaillaan valmisteilla uusi palvelukohteiden viitoitusohje. Ohjeessa on otettu kantaa myös liikenteen palvelualueiden viitoitukseen. Kohteiden opastuksessa käytetään valmistavaa opastetaulua, ennakko-opastetta ja erkanemisviittaa. Periaatteena on, että viitoitettavat alueet soveltuvat myös raskaalle liikenteelle tai muussa tapauksessa viitoitusta karsitaan sopimattomien kohteiden osalta. Erityisesti opastuspaikan i-tunnusta tullaan jatkossa käyttämään vain sellaisissa kohteissa, jotka ovat raskaan liikenteen käytävissä.

Viitoitukseen liittyy paljon lainsäädännöllisiä asioita, joten sitä uudistettaessa on huomioitava muun muassa Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset. Tästä syystä viitoituksen muutosprosessi on hyvin hidas eikä mitenkään pysty vastaan nopeasti muuttuviin tarpeisiin. Viitoituksen tekninen puoli kuuluu Tiehallinnolle ja lainsäädäntöasiat liikenne- ja viestintäministeriölle.

Nykyisillä palvelukohteiden viitoitustunnuksilla ei pystytä kuvaamaan palveluiden laatu, vaan ne kertovat alueen palvelutarjonnasta. Toisaalta opasteisiin voidaan laittaa vain rajallinen määrä informaatiota, sillä käytettävissä oleva tila on rajallinen ja samoin tunnusten määrä. Nykyisin käytössä olevista tunnuksista P-tunnus (kuva 3) kuvaa ajoradan päällystettyä levennystä ja merkkiä käytetään Tiehallinnon pysäköimisalueiden viitoituksessa. Levähdysalue-tunnus (kuva 3) kuvaa välikaistalla päätiestä erotettua Tiehallinnon levähdysaluetta.

Kuva 3 Pysäköinti- ja levähdysalueiden opastuksessa käytettävät tunnuks.

Korkeatasoisten levähdysalueiden, joilla on yksityisen yrittäjän tarjoamia palveluita kuten polttoaineenjakea tai kahvila, viitoituksessa voidaan levähdysaluetunnuksen lisäksi käyttää 3–4 palveluita kuvaavaa tunnusta (esimerkiksi opastuspaikka, huoltoasema, ruokailupaikka, kahvila). (kuva 4)

Kuva 4 Esimerkki Tiehallinnon korkeatasoisen levähdysalueen viitoituksessa käytettävistä tunnuksista. Samoja tunnuksia käytetään myös yksityisten tienvarsi-palveluiden opastuksessa. (Tiehallinto 2006a)

Opasteissa käytetyt tunnukset eivät kuitenkaan kerro mitään esimerkiksi alueen soveltuvuudesta raskaalle liikenteelle. Pysäköintialueilla P-tunnuksen lisäksi voidaan käyttää raskasajoneuvo -lisäkilpeä, mikäli halutaan osoittaa pysäköintialueen olevan myös raskaan liikenteen käytettävissä. Uusi valmis-teilla oleva palvelukohteiden viitoitusohje tuo parannusta tähän, kun opas-tuspaikan tunnusta tullaan käyttämään vain raskaalle liikenteelle soveltuvis-sa kohteissa. Tiehallinnolla on ollut kokeilu seuraavan kohteen viitoituksesta, jossa lähimmän palvelualueen lisäksi on esitetty etäisyys seuraavaan vas-taavaan palveluun.

Nykyisen palvelukohteiden viitoitusohjeen mukaan yleisesti matkoihin liitty-vät tienvarsi-palvelut (mm. liikenneasemat ja levähdysalueet) viitoitetaan kor-kealuokkaisesti. Palvelukohteiden viitoitusperiaatteiden täsmentäminen ja viitoitusaloitteiden käsittelykäytännön yhtenäistäminen on kuitenkin tarpeen. Tienkäyttäjien näkökulmasta opastuksessa tärkeää on ilmoittaa alueella ole-vat palvelut, aukiolo (erityisesti 24 h) ja alueen soveltuvuus raskaalle liiken-teelle. Palveluntarjoajien kannalta puuttuva tai puutteellinen opastus on huo-noa asiakaspalvelua. Erityisesti liikenneasemat, jotka ovat avoinna 24 tuntia vuorokaudessa, tulisi viitoittaa selkeästi. Virallisten opasteiden lisäksi palve-luntarjoajilla on monin paikoin mahdollisuus pystyttää tontilleen korkea pylo-ni, jossa tarjolla olevat palvelut on ilmoitettu. Pyloneissa esitettävillä tunnuksilla palveluntarjoajat voivat kuvata tarjoamiensa palveluiden laatua parem-min kuin Tiehallinnon virallisella palvelukohteiden viitoituksella. Pylonit ovat valaistuja, jolloin palveluinformaation näkyvyys ja taukopaikan havaittavuus yöaikaan on erittäin hyvä.

Koska uusi palvelukohteiden viitoitusohje on parhaillaan tekeillä, ei palvelu-alueiden opastus -projekti ole tältä osin ajankohtainen. Siten projektin paino-piste olisi enemmän muiden informaatiomuotojen hyödyntämisestä liiken-teen palvelualueiden opastuksen tukena. Liikenteen palvelualueverkosto voi-daan koota esimerkiksi karttapalveluun, jossa on esitetty niiden sijainnit ja palvelut. Karttapalvelun toteuttaminen edellyttäisi yhteistyötä yksityisten huoltamoketjujen kanssa oikeiden osoite- ja palvelutietojen saamiseksi. Kart-tapalvelu vaatii myös jatkuvaa päivitystä ja ylläpitoa, jotta tiedot pysyvät ajantasaisina. Palvelu voisi olla käytettävissä internetissä ja palvelualueille tieinfopisteissä. Erityisesti raskaalle liikenteelle soveltuvien paikkojen esittä-

minen painetulla kartalla voisi olla varteen otettava vaihtoehto tievarsiviitotukselle. Kartta voisi olla Tiehallinnon vuosittain julkaiseman tietyö -kartan kaltainen.

6.5 Palvelualueiden suunnitteluohjeen päivitys

Nykyinen Tiehallinnon pysäköinti- ja levähdysalueiden suunnitteluohje on vuodelta 1997. Nykyisessä suunnitteluohjeessa ei ole huomioitu riittävällä tarkkuudella raskaiden ajoneuvojen vaatimuksia alueiden mitoituksessa ja liikennejärjestelyissä. Suurin mitoittava ajoneuvo on moduulirekka, jonka pituus on 25,25 metriä, leveys 2,55 metriä ja korkeus 4,1 metriä. Koon lisäksi on huomioitava raskaiden ajoneuvojen erilaiset ominaisuudet kuten esimerkiksi kiihtyvyys ja hidastuvuus, kääntymissäteet. Myös erikoiskuljetusreittien varsilla tarvitaan taukopaikkoja erikoiskuljetuksille. Liikenneasemien pihilla raskasta liikennettä ei useinkaan ole erotettu henkilöautoliikenteestä, mikä heikentää erityisesti kevyen liikenteen turvallisuutta. Raskaan liikenteen tarpeiden huomioonottamiselle on selvät toimivuus- ja turvallisuusperusteet. Myös tarkastuspaikkoihin liittyvät viranomaisten tarpeet tulisi huomioida paremmin.

Palvelualueiden suunnitteluohjeen päivitysprojekti pitää sisällään seuraavat osat:

- Nykyisen suunnitteluohjeen arviointi (käyttötarkoitus ja aiheiden kattavuus) ja puutteiden tarkempi kartoittaminen,
- "Parhaat käytännöt" ja esimerkkikohdeanalyysi,
- Ohjeistuksen laatiminen (liikenteen palvelualueiden lay-out ja mitoitus, alueiden kytkentä ympäröivään maankäyttöön, käsittely kaavoituksen yhteydessä, erilaiset toteuttamismallit jne.)

6.6 Muita projektiehdotuksia

Edellä esitettyjen projektiehdotusten lisäksi työn aikana esille nousi myös muutama pienempi projektiehdotus:

- katsastusasemat ja terminaali-alueet raskaan liikenteen tarkastuspaikkoina,
- liikenneasemien aukioloa koskevan lainsäädännön tarkistaminen.

Katsastusasemien ja terminaali-alueiden hyödyntämismahdollisuuksia raskaan liikenteen tarkastuspaikkoina tulisi selvittää. Näillä alueilla on riittävästi tilaa tarkastustoimintaan ja erityisesti terminaali-alueilla on vähän muuta liikennettä.

Liikenneasemiin liittyvä nykyinen lainsäädäntö on sekava. Etenkin liikenneasemien aukioloa koskeva lainsäädäntö vaatisi tulevaisuudessa tarkistusta, sillä viime vuosina liikenneasemien palvelutarjonta on muuttunut suuresti ajoneuvojen varaosien ja varusteiden myynnistä kohti hyvin varusteltua päivittäistavarakauppaa. Kyseinen lainsäädäntö on kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaa, joten liikenne- ja viestintäministeriön sekä kauppa- ja teollisuusministeriön yhteistyö olisi tarpeen.

7 LÄHTEET

Ojala, J. (2006). *Raskaan liikenteen taukopaikkojen tutkimusselvitys Keski-Suomen tiepiirin valtateillä*. Opinnäytetyö, Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Pesonen, A-M. (2006). *Raskaan liikenteen tarkastusalueet Keski-Suomen päätieverkolla*. Opinnäytetyö, Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Tiehallinto (2006a). *Palvelualueiden viitoitus, luonnos 7.12.2006*.

Tiehallinto (2006b). *Selvitys kuorma-autoliikenteelle tarvittavista pysäköinti- ja levähdysalueista Uudenmaan tiepiirin alueella*. Tiehallinnon selvityksiä 32/2006.

Tiehallinto (2005). *Raskaan liikenteen tarkastusalueet Hämeen tiepiirin päätieverkolla*. Tiehallinnon sisäisiä julkaisuja 21/2005.

Tielaitos (2000). *Levähdys- ja pysäköimisalueiden kehittäminen, toimintalinjat*.

Tielaitos (1997). *Pysäköimis- ja levähdysalueet, suunnitteluohje*.

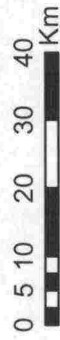
Työterveyslaitos (2002). *Raskaan liikenteen taukopaikat – nykytilanne ja kehittämistarpeet, julkinen loppuraportti*.

Ympäristöministeriö (2004). *Kauppa kaavoituksessa*. Ympäristöopas 115.

8 LIITTEET

- Liite 1. Nykyinen palvelutarjonta, Uudenmaan tiepiiri, kartta
- Liite 2. Nykyinen palvelutarjonta, Uudenmaan tiepiiri, taulukko
- Liite 3. Nykyinen palvelutarjonta, Turun tiepiiri, kartta
- Liite 4. Nykyinen palvelutarjonta, Turun tiepiiri, Taulukko
- Liite 5. Nykyinen palvelutarjonta, Kaakkois-Suomen tiepiiri, kartta
- Liite 6. Nykyinen palvelutarjonta, Kaakkois-Suomen tiepiiri, taulukko
- Liite 7. Nykyinen palvelutarjonta, Hämeen tiepiiri, kartta
- Liite 8. Nykyinen palvelutarjonta, Hämeen tiepiiri, taulukko
- Liite 9. Nykyinen palvelutarjonta, Savo-Karjalan tiepiiri, kartta
- Liite 10. Nykyinen palvelutarjonta, Savo-Karjalan tiepiiri, taulukko
- Liite 11. Nykyinen palvelutarjonta, Keski-Suomen tiepiiri, kartta
- Liite 12. Nykyinen palvelutarjonta, Keski-Suomen tiepiiri, taulukko
- Liite 13. Nykyinen palvelutarjonta, Vaasan tiepiiri, kartta
- Liite 14. Nykyinen palvelutarjonta, Vaasan tiepiiri, taulukko
- Liite 15. Nykyinen palvelutarjonta, Oulun tiepiiri, kartta
- Liite 16. Nykyinen palvelutarjonta, Oulun tiepiiri, taulukko
- Liite 17a. Nykyinen palvelutarjonta, Lapin tiepiiri, kartta
- Liite 17b. Nykyinen palvelutarjonta, Lapin tiepiiri, kartta
- Liite 18. Nykyinen palvelutarjonta, Lapin tiepiiri, taulukko
- Liite 19. Kohdekortti, Kuortti
- Liite 20. Kohdekortti, Viitasaari
- Liite 21. Kohdekortti, Pirkanhovi
- Liite 22. Kohdekortti, Kiikoinen
- Liite 23. Kohdekortti, Koski TI

Liitteissä 1–18 esitetty nykyinen palvelutarjonta sisältää yksityisten huoltamoketjujen liikenneasemat sekä Tiehallinnon korkeatasoiset levähdysalueet, joilla yksityinen palveluntarjoaja vastaa palveluista. Tiedot perustuvat kahdeksalta huoltamoketjulta (ABC, Shell, Neste, Teboil, Esso, SEO, JET ja St1) saatuihin liikenneasemien sijainti- ja palvelutarjontatietoihin. Liikenneasemat paikannettiin DigiRoadin avulla kartalle. Kaikista liikenneasemista noin 80–90 % saatiin paikannettua tiepiiristä riippuen, mikä suurelta osin johtui puutteellisista tai virheellisistä osoitetiedoista. Siten kartoissa ja taulukoissa esitetty nykyinen palveluverkosto ei ole täysin kattava.

Nykyinen palvelutarjonta: valta- ja kantatiet

Liite 2.
Uudenmaan tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta, valta- ja kantatiet

nro.	Paikkakunta	ketju	24 h					
0	Espoo	Teboil		x	x	x		
1	Espoo	Teboil	x			x		
2	Helsinki	Teboil		x	x	x		
3	Lapinjärvi	Teboil		x	x	x		
4	Mäntsälä	Teboil	x			D		x
5	Tammisaari	Teboil	x			D		x
6	Tuusula	Teboil		x	x	x		
7	Vantaa	Teboil	x			D		x
8	Vantaa	Teboil		x	x	x		
9	Vantaa	Teboil	x			D		x
10	ASKOLA	Seo		x		x		
11	TAMMISAARI	Esso		x	x	x		
12	ESPOO	Esso	x	x	x	x		x
13	HELSINKI	Esso	x	x	x	x		
14	HELSINKI	Esso		x	x	x		
15	HYVINKÄÄ	Esso	x			D		x
16	KIRKKONUMMI	Esso	x			x		
17	LOHJA	Esso		x	x	x		x
18	NUMMI-PUSULA	Esso	x	x	x	x		x
19	SIUNTIO	Esso		x	x	x		x
20	VANTAA	Esso		x	x	x		x
21	VANTAA	Esso	x	x	x	x		
22	VANTAA	Esso		x	x	x		x
23	Vantaa	Jet	x			x		
24	Espoo	Jet	x			x		
25	Espoo	Jet	x			x		
26	Vantaa	Jet	x			x		
27	HELSINKI	ABC	x	x	x	x	x	
28	KARJAA	ABC		x	x	x		
29	HELSINKI	ABC	x			x		
30	VANTAA	ABC	x			x		
31	Espoo	ST	x			x		
32	Helsinki	ST	x			x		
33	Helsinki	ST	x			x		
34	HYVINKÄÄ	ST	x			x		
35	Nummi-Pusula	ST	x			x		
36	Kirkkonummi	ST	x			x		
37	Nummi-Pusula	ST	x			x		
38	Vantaa	ST	x			x		
39	Sipoo	Shell			x	x		
40	Tuusula	Shell	x	x	x	x		
41	Kirkkonummi	Shell		x	x	x		
42	Vantaa	Shell		x	x	x		
43	Karkkila	Shell		x	x	x		
44	Liljendal	Shell		x	x	x		
45	Lohja	Shell	x	x	x	x		
46	Vantaa	Shell	x	x	x	x		
47	Espoo	Shell	x			x		
48	Espoo	Shell	x			x		
49	ESPOO	Neste	x			x		
50	ESPOO	Neste	x			x		
51	HELSINKI	Neste	x			x		
52	HELSINKI	Neste	x			x		

nro.	Paikkakunta	ketju	24 h					
53	HELSINKI	Neste	x			x		
54	HYVINKÄÄ	Neste	x			x		
55	KARKKILA	Neste	x			x		
56	KIRKKONUMMI	Neste	x			x		
57	LOHJA	Neste	x			x		
58	KULLOONKYLÄ	Neste	x			x		
59	TUUSULA	Neste	x			x		
60	VANTAA	Neste	x			x		
61	VANTAA	Neste	x			x		
62	VANTAA	Neste	x			x		
63	VANTAA	Neste	x			x		
64	VIHTI	Neste	x			x		
65	NUMMELA	Neste	x			x		
66	ESPOO	Neste	x			x		
67	ESPOO	Neste	x			x		
68	HELSINKI	Neste	x			x		
69	ESPOO	Neste		x	x	x		
70	ESPOO	Neste	x			x		
71	ESPOO	Neste		x	x	x		
72	HELSINKI	Neste		x	x	x		
73	LOVIISA	Neste		x	x	x		
74	SÖDERKULLA *	Neste	x	x	x	x	x	x
75	HÖGBACKA	Neste		x	x	x		
76	VANTAA *	Neste	x	x	x	x	x	x
77	VANTAA *	Neste	x	x	x	x	x	x
78	VANTAA	Neste		x	x	x		
79	NUMMELA	Neste		x	x	x		
80	OTALAMPI	Neste		x	x	x		
81	MONNINKYLÄ	Neste	x			D		x
82	ESPOO	Neste	x			D		x
83	ESPOO	Neste	x			D		x
84	HYVINKÄÄ	Neste	x			D		x
85	KARKKILA	Neste	x			D		x
86	KIRKKONUMMI	Neste	x			D		x
87	INGERMANNINKYLÄ	Neste	x			D		x
88	VIRKKALA	Neste	x			D		x
89	LOVIISA	Neste	x			D		x
90	Mäntsälä *	Neste	x	x	x	x	x	x
91	NURMIJÄRVI	Neste	x			D		x
92	RAJAMÄKI	Neste	x			D		x
93	TESJOKI	Neste	x			D		x
94	SÖDERKULLA *	Neste	x			D		x
95	HÖGBACKA	Neste	x			D		x
96	TUUSULA	Neste	x			D		x
97	VANTAA	Neste	x			D		x
98	VANTAA	Neste	x			D		x
99	VANTAA *	Neste	x			D		x
100	VANTAA *	Neste	x			D		x
101	VANTAA	Neste	x			D		x
102	VANTAA	Neste	x			D		x
103	NUMMELA	Neste	x			D		x
104	OTALAMPI	Neste	x			D		x

24 h

Aukiolo, 24 h/vrk

Ravintola/ kahvila

Myymälä

Polttoaineen jakelu

Informaatio (kunta-, matkailu-, tieinfo)

Ammattikuljettajien palvelut

x

xi:llä on merkitty palvelut, joita ko. huoltamolla on tarjolla

Ns.

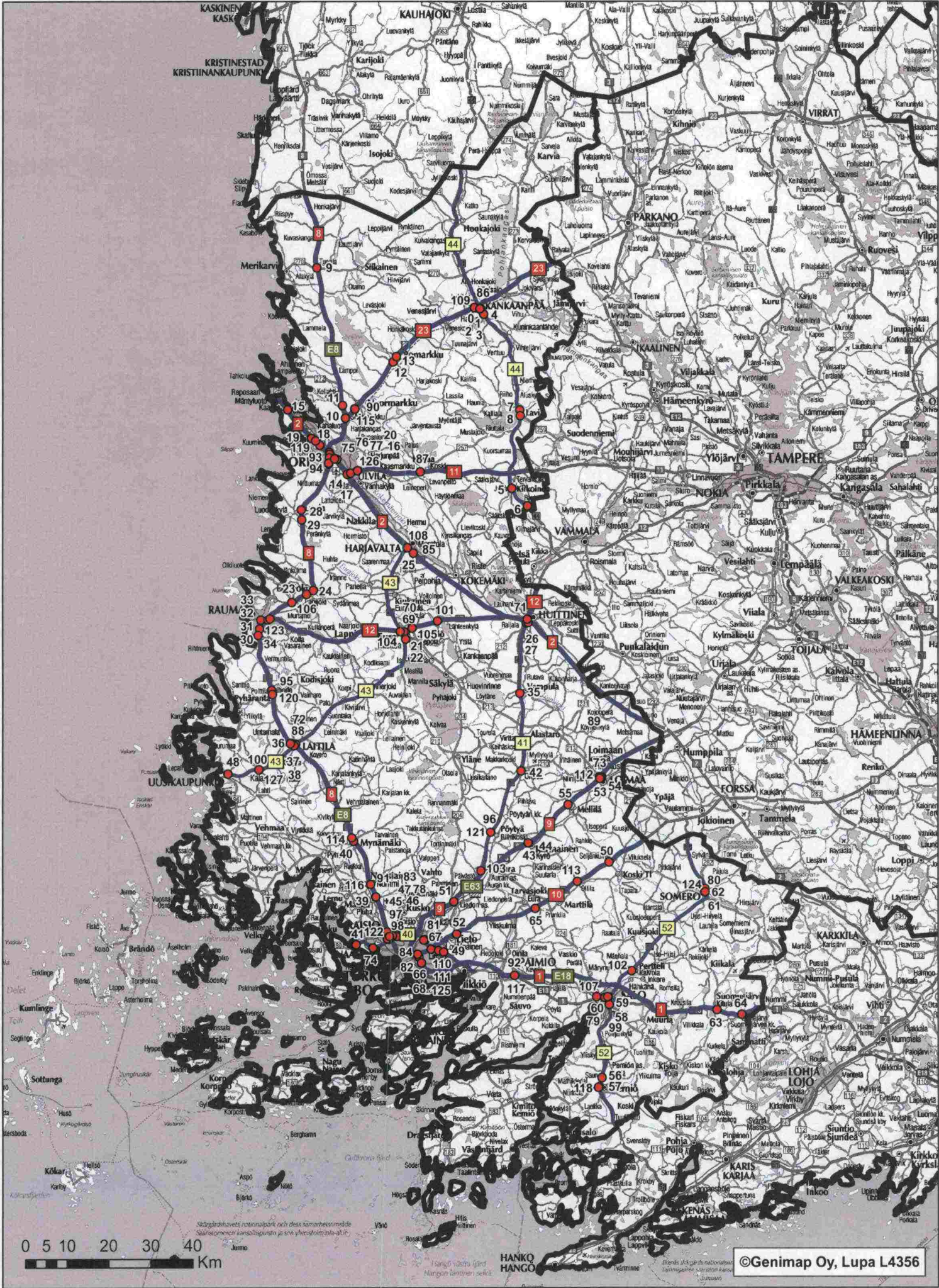
automaattiasemille on merkitty 24 h aukiolo ja polttoaineenjakelu

D

D-asema

*

Tiehallinnon korkeatasoinen levähdysalue

Turun tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta: valta- ja kantatiet

Liite 4.
Turun tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta, valta- ja kantatiet

nro.	Paikkakunta	ketju	24 h					
0	KANKAANPÄÄ	Seo		x		x		
1	KANKAANPÄÄ	Esso		x	x	x		x
2	KANKAANPÄÄ	Jet	x			x		
3	KANKAANPÄÄ	ABC	x			x		
4	KANKAANPÄÄ	Shell		x	x	x		
5	KIIKOINEN	Seo		x		x		
6	KIIKOINEN	ABC		x	x	x	x	
7	Lavia	Teboil	x			x		
8	LAVIA	ABC	x			x		
9	MERIKARVIA	Seo		x		x		
10	Noormarkku	Teboil		x	x	x		
11	Noormarkku	Shell	x			D		x
12	Pomarkku	ST	x			x		
13	Pomarkku	Shell		x	x	x		
14	Pori	Teboil	x			D		x
15	Pori	Teboil		x	x	x		
16	PORI	Esso	x			x		
17	Pori	Jet	x			x		
18	PORI	ABC	x	x	x	x	x	
19	Pori	ST	x			x		
20	Pori	Shell		x	x	x		
21	Eura	Teboil	x			D		x
22	EURA	ABC	x			x		
23	Eurajoki	Teboil	x			x		
24	EURAJOKI	ABC	x			x		
25	Harjavalta	Teboil	x			x		
26	Huittinen	Teboil	x			x		
27	Huittinen	Shell		x	x	x		
28	LUVIA	Esso		x	x	x		x
29	Luvia	ST	x			x		
30	Rauma	Teboil	x			D		
31	Rauma	Teboil	x			D		x
32	RAUMA	ABC	x	x	x	x		x
33	RAUMA	ABC		x	x	x		
34	RAUMA	ABC	x			x		
35	VAMPULA	Esso		x		x		
36	Laitila	Teboil	x			x		
37	LAITILA	ABC	x			x		
38	Laitila	Shell	x	x	x	x		x
39	MASKU	Esso		x		x		
40	MYNÄMÄKI	ABC	x			x		
41	NAANTALI	Esso		x	x	x		
42	ORIPÄÄ	Shell		x	x	x		
43	PÖYTYÄ	ABC	x			x		
44	PÖYTYÄ	ST	x			x		
45	RAISIO	Esso		x	x	x		
46	Raisio	ST	x			x		
47	Raisio	Shell		x	x	x		
48	UUSIKAUPUNKI	Seo	x			x		
49	Kaarina	ST	x			x		
50	Koski TL	Teboil		x	x	x		
51	LIETO	Seo		x		x		
52	LIETO	ABC	x			x		
53	LOIMAA	Esso		x	x	x		x
54	LOIMAA	ABC	x			x		
55	MELLILÄ	Seo		x		x		
56	PERNIÖ	Esso		x		x		x
57	PERNIÖ	ABC		x	x	x	x	
58	SALO	ABC		x	x	x		
59	SALO	ABC		x	x	x		
60	Salo	Shell		x	x	x		
61	Somero	Teboil	x		x	x		
62	SOMERO	Esso		x		x		x
63	SUOMUSJÄRVI	Teboil		x	x	x		

nro.	Paikkakunta	ketju	24 h					
64	SUOMUSJÄRVI	Shell			x	x		
65	TARVASJOKI	Seo		x		x		
66	Turku	Teboil	x			x		
67	Turku	Teboil	x			D		x
68	Turku	Jet	x			x		
69	EURA	Neste	x			x		
70	KAUTTUA	Neste	x			x		
71	HUITTINEN	Neste	x			x		
72	LAITILA	Neste	x			x		
73	LOIMAA	Neste	x			x		
74	NAANTALI	Neste	x			x		
75	PORI	Neste	x			x		
76	PORI	Neste	x			x		
77	PORI	Neste	x			x		
78	RAISIO	Neste	x			x		
79	SALO	Neste	x			x		
80	SOMERO	Neste	x			x		
81	TURKU	Neste	x			x		
82	TURKU	Neste	x			x		
83	RAISIO	Neste	x			x		
84	TURKU	Neste	x			x		
85	HARJAVALTA	Neste		x	x	x		
86	KANKAANPÄÄ	Neste		x	x	x		
87	KULLAA	Neste		x	x	x		
88	LAITILA	Neste			x	x		
89	LOIMAA	Neste		x	x	x		
90	NOORMARKKU	Neste		x	x	x		
91	NOUSIAINEN	Neste	x	x	x	x		
92	PAIMIO	Neste	x	x	x	x		
93	PORI	Neste		x	x	x		
94	PORI	Neste	x	x	x	x		
95	IHODE	Neste		x	x	x		
96	RIIHIKOSKI	Neste		x	x	x		
97	RAISIO	Neste		x	x	x		
98	RAISIO	Neste		x	x	x		
99	SALO	Neste		x	x	x		
100	KALANTI	Neste		x	x	x		
101	KÖYLÖ	Neste		x	x	x		
102	PERTTELI	Neste				x		
103	AURA	Neste	x			D		x
104	EURA	Neste	x			D		x
105	EURA	Neste	x			D		x
106	EURAJOKI	Neste	x			D		x
107	HALIKKO	Neste	x			D		x
108	HARJAVALTA	Neste	x			D		x
109	KANKAANPÄÄ	Neste	x			D		x
110	LIETO	Neste	x			D		x
111	LIETO	Neste	x			D		x
112	LOIMAA	Neste	x			D		x
113	OLLILA	Neste	x			D		x
114	MYNÄMÄKI	Neste	x			D		x
115	NOORMARKKU	Neste	x			D		x
116	NOUSIAINEN	Neste	x			D		x
117	PAIMIO	Neste	x			D		x
118	PERNIÖ	Neste	x			D		x
119	PORI	Neste	x			D		x
120	IHODE	Neste	x			D		x
121	RIIHIKOSKI	Neste	x			D		x
122	RAISIO	Neste	x			D		x
123	RAUMA	Neste	x			D		x
124	SOMERO	Neste	x			D		x
125	TURKU	Neste	x			D		x
126	VANHA-ULVILA	Neste	x			D		x
127	KALANTI	Neste	x			D		x

24 h

Aukiolo, 24 h/vrk

Ravintola/ kahvila

Myymälä

Polttoaineen jakelu

Informaatio (kunta-, matkailu-, tieinfo)

Ammattikultajien palvelut

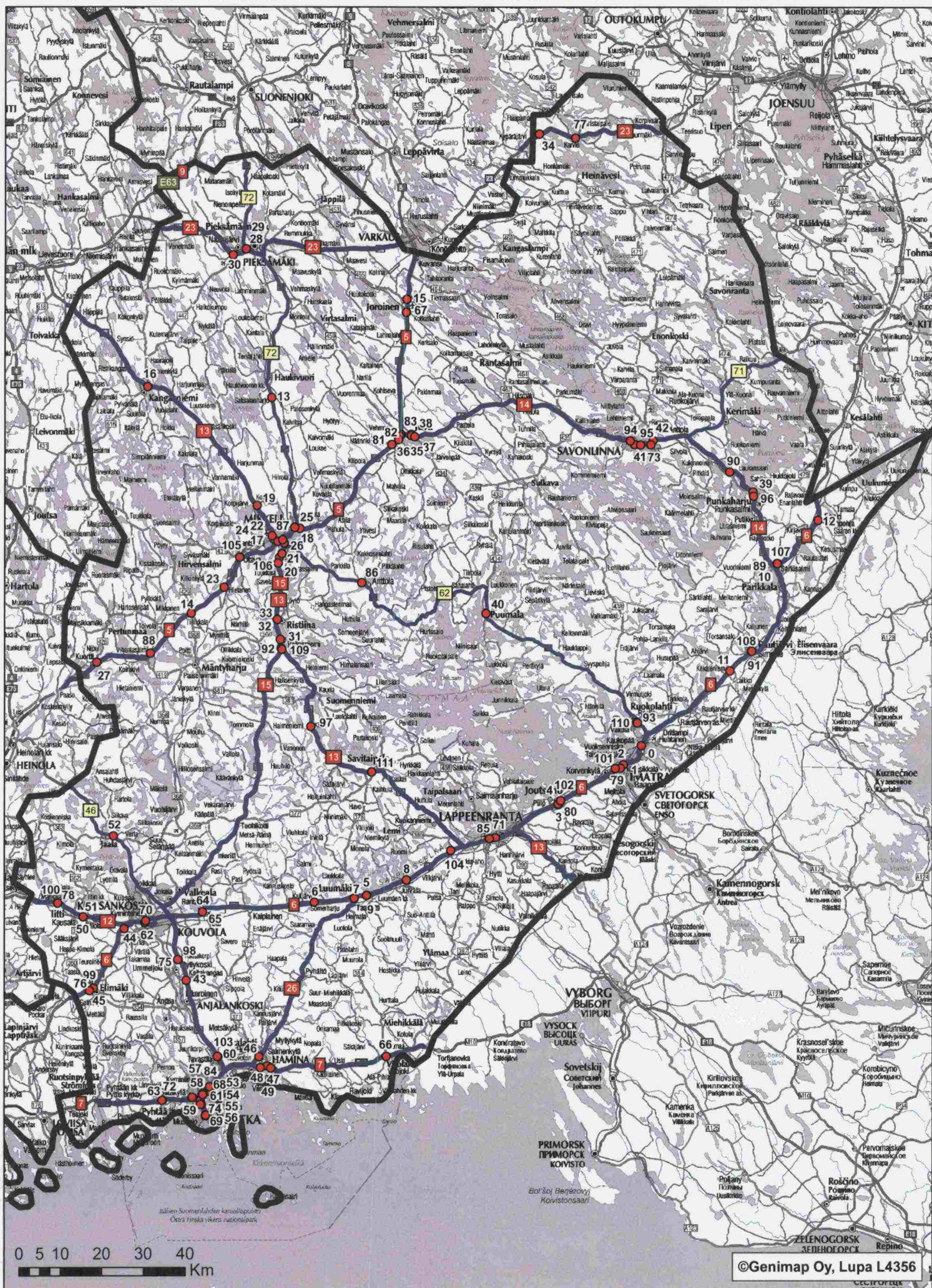
x

x:llä on merkitty palvelut, joita ko. huoltamolla on tarjolla.

D

Ns. automaattiasemille on merkitty 24 h aukiolo ja polttoaineenjake-
lu.

D-asema

Kaakkois-Suomen tiepiiri
 Nykyinen palvelutarjonta: valta- ja kantatiet

WSP LT-Konsultit Oy

Liite 6.

Kaakkois-Suomen tiepiiri

Nykyinen palvelutarjonta, valta- ja kantatiet

nro.	Paikkakunta	ketju	24 h					
0	Imatra	Teboil	x			D		x
1	Imatra	Teboil	x			x		
2	IMATRA	ABC	x			x		
3	Joutseno	Teboil	x			x		
4	Joutseno	Shell		x	x	x		
5	Luumäki	Teboil	x	x	x	x		
6	LUUMÄKI	Seo		x		x		
7	LUUMÄKI	Esso		x		x		x
8	LUUMÄKI	Esso	x			x		
9	Luumäki	ST	x			x		
10	PARIKKALA	Esso		x		x		x
11	Rautjärvi	ST	x			x		
12	SAARI	Seo		x		x		
13	HAUKIVUORI	Seo		x		x		
14	HIRVENSALMI	Seo		x		x		
15	Joroinen	Teboil		x	x	x		
16	Kangasniemi	Teboil		x	x	x		
17	Mikkeli	Teboil		x	x	x		
18	Mikkeli	Teboil	x			x		
19	MIKKELI	Seo		x		x		
20	MIKKELI	Esso		x		x		x
21	MIKKELI	ABC		x	x	x		
22	MIKKELI	ABC	x			x		
23	Mikkeli	ST	x			x		
24	Mikkeli	ST	x			x		
25	Mikkeli	Shell	x			D		x
26	Mikkeli	Shell		x	x	x		
27	PERTUNMAA	ABC	x	x	x	x	x	x
28	PIEKSÄMÄKI	ABC		x	x	x		
29	Pieksämäki	ST	x			x		
30	Pieksämäki	Shell		x	x	x		
31	Ristiina	Teboil	x			D		x
32	Ristiina	ST	x			x		
33	Ristiina	Shell	x			x		
34	HEINÄVESI	Seo		x		x		
35	Juva	Teboil	x			D		x
36	Juva	Teboil	x			x		
37	JUVA	Esso	x			x		
38	Juva	Shell	x	x	x	x		
39	Punkaharju	Shell		x	x	x		x
40	Puumala	Teboil		x	x	x		
41	Savonlinna	Teboil		x	x	x		
42	SAVONLINNA	ABC	x			x		
43	ANJALANKOSKI	ABC	x			x		
44	Elimäki	Teboil	x			D		x
45	ELIMÄKI	Seo		x		x		
46	Hamina	Teboil		x	x	x		
47	HAMINA	Esso		x		x		
48	HAMINA	ABC		x	x	x		
49	Hamina	ST	x			x		
50	Iitti	Teboil	x			D		x
51	Iitti	ST	x			x		
52	JAALA	Seo		x		x		
53	Kotka	Teboil	x			x		
54	Kotka	Teboil		x	x	x		
55	Kotka	Teboil	x			D		x

nro.	Paikkakunta	ketju	24 h					
56	Kotka	Jet	x			x		
57	KOTKA	ABC	x			x		
58	KOTKA	ABC	x			x		
59	Kotka	ST	x			x		
60	Kotka	ST	x			x		
61	Kotka	Shell		x	x	x		
62	KOUVOLA	ABC	x			x		
63	Pyhtää	Shell		x	x	x		x
64	Valkeala	Teboil	x			D		x
65	VALKEALA	ABC	x	x	x	x	x	
66	VIROLAHTI	ABC	x			x		
67	JOROINEN	nesté	x			x		
68	KARHULA	nesté	x			x		
69	KOTKA	nesté	x			x		
70	KOUVOLA	nesté	x			x		
71	LAPPEENRANTA	nesté	x			x		
72	SILTAKYLÄ	nesté	x			x		
73	SAVONLINNA	nesté	x			x		
74	KOTKA	nesté	x			x		
75	ANJALANKOSKI	nesté	x	x	x	x		
76	ELIMÄKI	nesté		x	x	x		
77	KARVION KANAVA	nesté		x	x	x		
78	KAUSALA	nesté	x	x	x	x		
79	IMATRA	nesté	x	x	x	x		
80	JOUTSENO	nesté		x	x	x		
81	HATSOLA	nesté		x	x	x		
82	JUVA	nesté		x	x	x		
83	JUVA	nesté		x	x	x		
84	KARHULA	nesté		x	x	x		
85	LAPPEENRANTA	nesté		x	x	x		
86	ANTTOLA	nesté		x	x	x		
87	MIKKELI	nesté		x	x	x		
88	MÄNTYHARJU	nesté		x	x	x		
89	SÄRKISALMI	nesté		x	x	x		
90	PUNKAHARJU	nesté		x	x	x		
91	SIMPELE	nesté		x	x	x		
92	PELLOSNIEMI	nesté	x	x	x	x		
93	RUOKOLAHTI	nesté		x	x	x		
94	SAVONLINNA	nesté		x	x	x		
95	SAVONLINNA	nesté		x	x	x		
96	PUNKAHARJU	nesté	x			x		
97	SUOMENNIEMI	nesté	x	x	x	x		
98	ANJALANKOSKI	nesté	x			D		x
99	ELIMÄKI	nesté	x			D		x
100	KAUSALA	nesté	x			D		x
101	IMATRA	nesté	x			D		x
102	JOUTSENO	nesté	x			D		x
103	TAVASTILA	nesté	x			D		x
104	LAPPEENRANTA	nesté	x			D		x
105	OTAVA	nesté	x			D		x
106	MIKKELI	nesté	x			D		x
107	SÄRKISALMI	nesté	x			D		x
108	SIMPELE	nesté	x			D		x
109	PELLOSNIEMI	nesté	x			D		x
110	RUOKOLAHTI	nesté	x			D		x
111	SAVITAIPALE	nesté	x			D		x

Aukiolo, 24 h/vrk

Ravintola/ kahvila

Myymälä

Polttoaineen jakelu

Informaatio (kunta-, matkailu-, tieinfo)

Ammattikujettajien palvelut

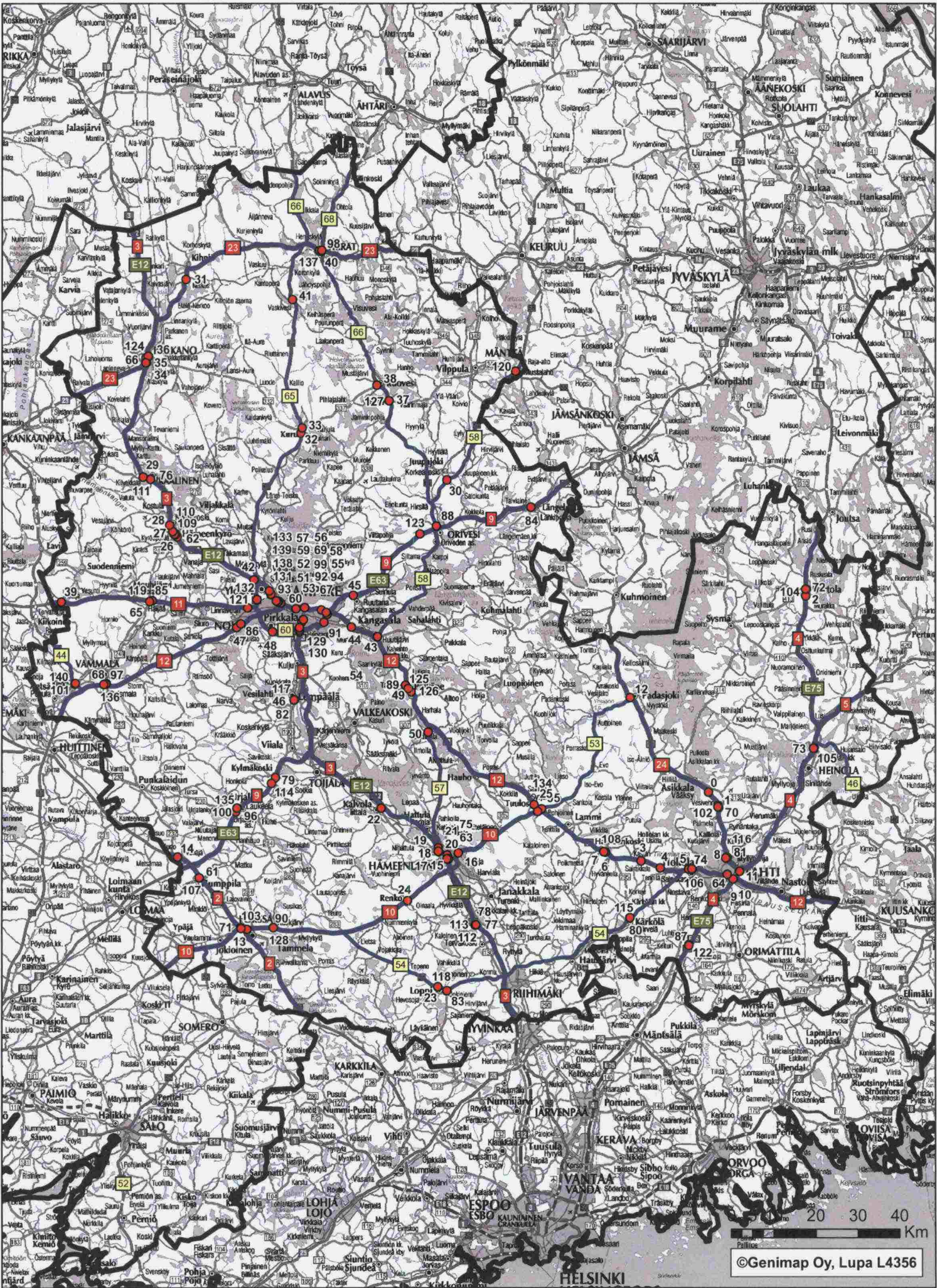
x

x:llä on merkitty palvelut, joita ko. huoltamolla on tarjolla

D

Ns. automaattiasemille on merkitty 24 h aukiolo ja polttoaineenjakele

D-asema

Hämeen tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta: valta- ja kantatiet

Liite 8.
 Hämeen tiepiiri
 Nykyinen palvelutarjonta, valta- ja kantatiet

nro.	Paikkakunta	Ketju	24 h					
0	ASIKKALA	ABC	x			x		
1	Asikkala	ST	x			x		
2	Hartola	Shell		x	x	x		x
3	HOLLOLA	Seo	x	x		x		
4	HOLLOLA	Esso	x	x		x		
5	HOLLOLA	ABC		x	x	x		
6	HÄMEENKOSKI	Teboil	x			x		
7	HÄMEENKOSKI	Teboil	x			D		x
8	Lahti	Teboil	x			D		x
9	Lahti	Teboil	x			D		x
10	LAHTI	Esso	x		x	x		
11	Lahti	Shell				x		
12	Padasjoki	ST	x			x		
13	FORSSA	Seo	x	x		x		
14	HUMPPILA	Seo	x	x		x		
15	Hämeenlinna	Teboil		x		x		
16	Hämeenlinna	Seo	x			x		
17	HÄMEENLINNA	Jet				x		
18	HÄMEENLINNA	ABC	x	x	x	x		
19	Hämeenlinna	ST	x			x		
20	Hämeenlinna	Shell				x		
21	Hämeenlinna	Shell	x			x		
22	Kalvola	ST	x			x		
23	Loppi	ST	x			x		
24	Renko	ST	x			x		
25	TUULOS	Seo	x	x		x		
26	HÄMEENKYRÖ	Teboil	x			x		
27	HÄMEENKYRÖ	ABC	x			x		
28	HÄMEENKYRÖ	ST	x			x		
29	IKAALINEN	Esso		x		x		
30	Juupajoki	ST	x			x		
31	Kihniö	Teboil		x		x		
32	KURU	Seo	x	x		x		
33	KURU	ABC	x			x		
34	Parkano	Teboil	x			x		
35	PARKANO	Esso			x	x		
36	Parkano	ST	x			x		
37	RUOVESI	Seo	x	x		x		
38	RUOVESI	ABC	x			x		
39	SUODENNIEMI	Seo		x		x		
40	VIRRAT	Seo	x	x		x		
41	Virrat	ST	x			x		
42	YLÖJÄRVI	Shell		x	x	x		x
43	Kangasala	Teboil		x		x		
44	Kangasala	Jet	x			x		
45	Kangasala	Shell		x	x	x		x
46	LEMPÄÄLÄ	ABC	x			x		
47	Nokia	Shell		x	x	x		
48	PIRKKALA	ABC	x	x	x	x		
49	PÄLKÄNE	Teboil	x			x		
50	PÄLKÄNE	ST	x			x		
51	Tampere	Teboil				x		
52	Tampere	Jet	x			x		
53	TAMPERE	ABC	x	x	x	x	x	
54	TAMPERE	ABC	x			x		
55	Tampere	ST	x			x		
56	Tampere	ST	x			x		
57	Tampere	ST	x			x		
58	Tampere	Shell	x	x	x	x		
59	Tampere	Shell				x		
60	Tampere	Shell	x			x		
61	HUMPPILA	Neste	x			x		
62	HÄMEENKYRÖ	Neste	x			x		
63	HÄMEENLINNA	Neste	x			x		
64	LAHTI	Neste	x			x		
65	HÄIJÄÄ	Neste	x			x		
66	PARKANO	Neste	x			x		
67	TAMPERE	Neste	x			x		
68	VAMMALA	Neste	x			x		
69	YLÖJÄRVI	Neste	x			x		
70	VESIVEHMAA	Neste		x	x	x		

nro.	Paikkakunta	Ketju	24 h					
71	FORSSA	Neste	x	x	x	x		
72	HARTOLA	Neste	x	x	x	x		
73	HEINOLA	Neste		x	x	x		
74	HOLLOLA	Neste		x	x	x		
75	HÄMEENLINNA	Neste		x	x	x		
76	IKAALINEN	Neste		x	x	x		
77	TERVAKOSKI *	Neste	x	x	x	x	x	x
78	TERVAKOSKI *	Neste	x	x	x	x	x	x
79	KYLMÄKOSKI	Neste		x	x	x		
80	JÄRVELÄ	Neste		x	x	x		
81	LAHTI	Neste		x	x	x		
82	Lempäälä	Neste		x	x	x		
83	LOPPI	Neste		x	x	x		
84	LÄNGELMÄKI	Neste		x	x	x		
85	HÄIJÄÄ	Neste		x	x	x		
86	NOKIA	Neste		x	x	x		
87	ORIMATTILA *	Neste	x	x	x	x	x	x
88	ORIVESI	Neste		x	x	x		
89	PÄLKÄNE	Neste	x	x	x	x		
90	FORSSA	Neste		x	x	x		
91	TAMPERE	Neste		x	x	x		
92	TAMPERE	Neste			x	x		
93	TAMPERE	Neste			x	x		
94	TAMPERE	Neste		x	x	x		
95	POHJOINEN	Neste		x	x	x		
96	URJALA	Neste		x	x	x		
97	VAMMALA	Neste		x	x	x		
98	VIRRAT	Neste		x	x	x		
99	YLÖJÄRVI	Neste		x	x	x		
100	URJALA	Neste				x		
101	KIIKKA	Neste		x	x	x		
102	VESIVEHMAA	Neste	x			D		x
103	FORSSA	Neste	x			D		x
104	HARTOLA	Neste	x			D		x
105	HEINOLA	Neste	x			D		x
106	HOLLOLA	Neste	x			D		x
107	HUMPPILA	Neste	x			D		x
108	HÄMEENKOSKI	Neste	x			D		x
109	HÄMEENKYRÖ	Neste	x			D		x
110	KYRÖSKOSKI	Neste	x			D		x
111	IKAALINEN	Neste	x			D		x
112	TERVAKOSKI *	Neste	x			D		x
113	TERVAKOSKI *	Neste	x			D		x
114	KYLMÄKOSKI	Neste	x			D		x
115	JÄRVELÄ	Neste	x			D		x
116	LAHTI	Neste	x			D		x
117	Lempäälä	Neste	x			D		x
118	LOPPI	Neste	x			D		x
119	HÄIJÄÄ	Neste	x			D		x
120	MÄNTTÄ	Neste	x			D		x
121	NOKIA	Neste	x			D		x
122	ORIMATTILA *	Neste	x			D		x
123	ORIVESI	Neste	x			D		x
124	PARKANO	Neste	x			D		x
125	PÄLKÄNE	Neste	x			D		x
126	PÄLKÄNE	Neste	x			D		x
127	JÄMINKIPOHJA	Neste	x			D		x
128	FORSSA	Neste	x			D		x
129	TAMPERE	Neste	x			D		x
130	TAMPERE	Neste	x			D		x
131	TAMPERE	Neste	x			D		x
132	TAMPERE	Neste	x			D		x
133	TAMPERE	Neste	x			D		x
134	TUULOS	Neste	x			D		x
135	URJALA	Neste	x			D		x
136	VAMMALA	Neste	x			D		x
137	VIRRAT	Neste	x			D		x
138	YLÖJÄRVI	Neste	x			D		x
139	YLÖJÄRVI	Neste	x			D		x
140	KIIKKA	Neste	x			D		x

24 h

Aukiolo, 24 h/vrk

Ravintola/ kahvila

Myymälä

Polttoaineen jakelu

Informaatio (kunta-, matkailu-, tieinfo)

Ammattikujettajien palvelut

x

:llä on merkitty palvelut, joita ko. huoltamolla on tarjolla.

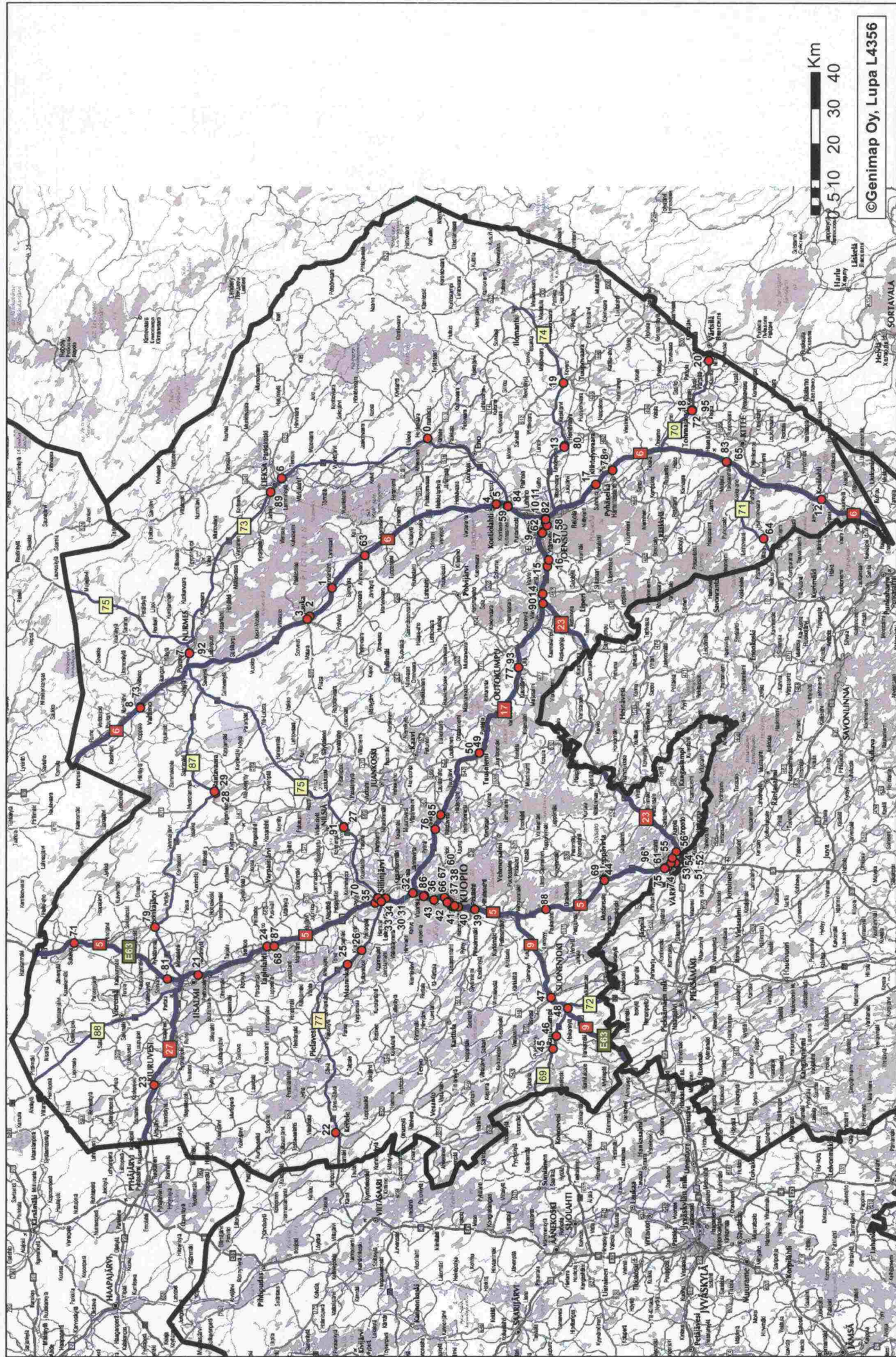
Ns. automaattiasemille on merkitty 24 h aukiolo ja polttoaineenjakeku.

D

-asema

*

Tiehallinnon korkeatasoinen levähdysalue

Liite 10.
Savo-Karjalan tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta, valta- ja kantatiet

nro.	Paikkakunta	Ketju	24 h					
0	Eno	Shell	x			x		
1	Juuka	Teboil	x			x		
2	JUUKA	Seo	x	x		x		
3	Juuka	ST	x			x		
4	KONTIOLAHTI	Esso		x	x	x		
5	Kontiolahti	Shell		x	x	x		
6	Liekka	ST	x			x		
7	NURMES	ABC		x	x	x	x	
8	VALTIMO	ABC		x	x	x	x	
9	JOENSUU	ABC	x	x	x	x	x	
10	JOENSUU	ABC	x			x		
11	Joensuu	ST	x			x		
12	KESÄLAHTI	Esso		x	x	x		
13	KIIHTELYSVAARA	Seo	x	x		x		
14	Liperi	Teboil		x		x		
15	Liperi	ST	x			x		
16	Liperi	Shell	x	x	x	x		x
17	PYHÄSELKÄ	Esso		x		x		
18	TOHMAJÄRVI	ABC	x			x		
19	Tuupovaara	Teboil		x		x		
20	Värtsilä	Teboil	x			x		
21	IISALMI	ABC	x	x	x	x	x	
22	KEITELE	Seo	x	x		x		
23	KIURUVESI	ABC		x	x	x	x	
24	Lapinlahti	Teboil		x		x		
25	Maaninka	Teboil	x			x		
26	Maaninka	ST	x			x		
27	Nilsä	ST	x			x		
28	RAUTAVAARA	Seo	x			x		
29	RAUTAVAARA	Esso		x		x		
30	Siilinjärvi	Teboil	x			D		x
31	Siilinjärvi	Teboil		x		x		
32	Siilinjärvi	Teboil		x		x		
33	Siilinjärvi	Esso		x		x		
34	Siilinjärvi	ABC		x	x	x		
35	Siilinjärvi	Shell	x	x	x	x		x
36	Kuopio	Teboil	x			D		x
37	Kuopio	Teboil	x			x		
38	Kuopio	Teboil		x		x		
39	KUOPIO	ABC	x	x	x	x	x	
40	KUOPIO	ABC	x			x		
41	Kuopio	ST	x			x		
42	Kuopio	Shell	x	x	x	x		
43	Kuopio	Shell		x	x	x		
44	Leppävirta	Teboil		x		x		
45	RAUTALAMPI	Esso		x	x	x		
46	RAUTALAMPI	ABC	x			x		
47	SUONENJOKI	ABC	x			x		
48	Suonenjoki	Shell		x	x	x		
49	Tuusniemi	Teboil		x		x		
50	Tuusniemi	Shell		x	x	x		
51	Varkaus	Teboil	x			D		x
52	Varkaus	Teboil		x		x		
53	VARKAUS	ABC	x	x	x	x		

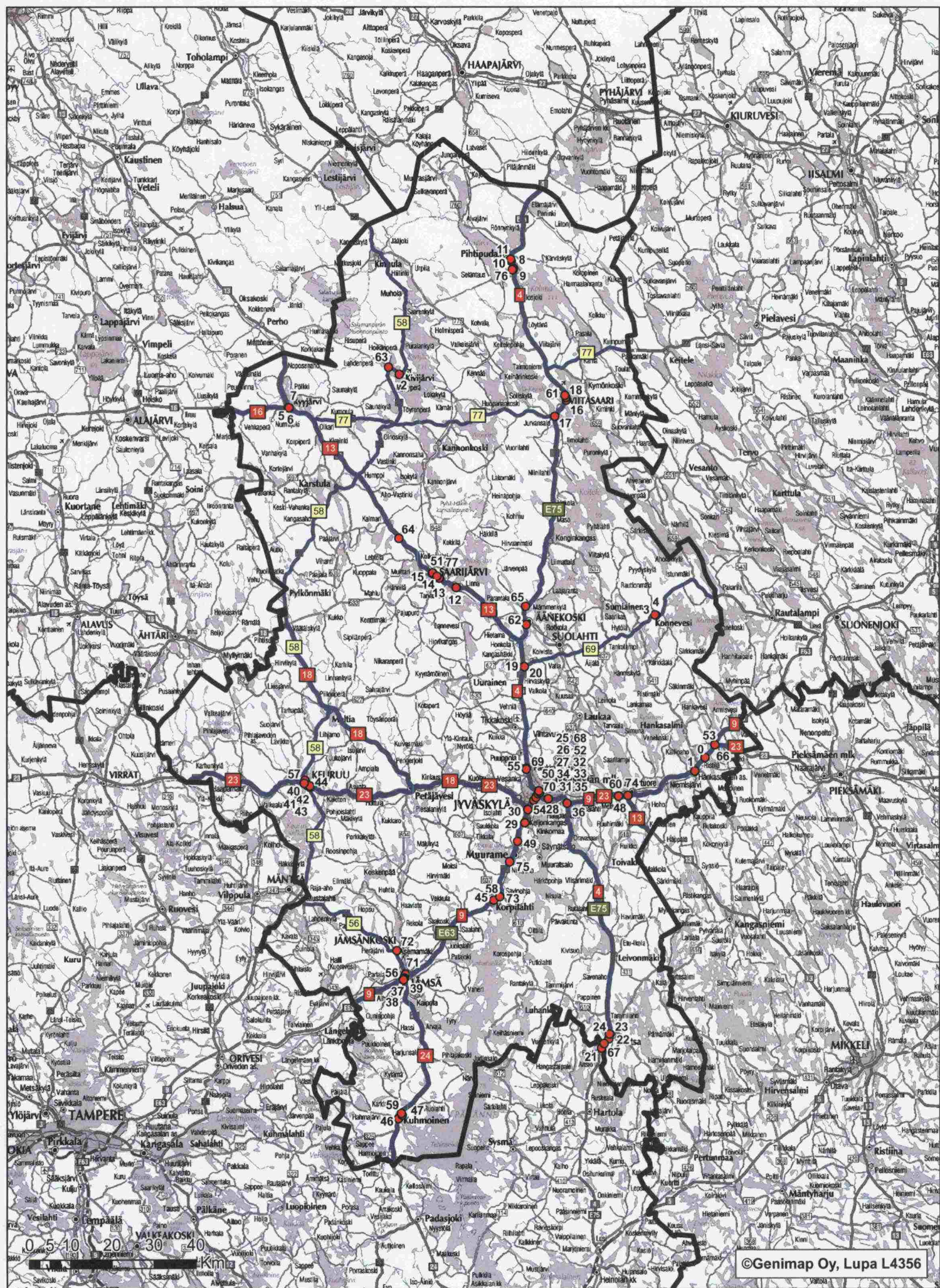
nro.	Paikkakunta	Ketju	24 h					
54	VARKAUS	ABC	x			x		
55	Varkaus	ST	x			x		
56	Varkaus	Shell	x			x		
57	JOENSUU	neste	x			x		
58	JOENSUU	neste	x			x		
59	KONTIOLAHTI	neste	x			x		
60	KUOPIO	neste	x			x		
61	VARKAUS	neste	x			x		
62	JOENSUU	neste		x	x	x		
63	AHMOVAARA	neste		x	x	x		
64	VILLALA	neste		x	x	x		
65	TOLOENMÄKI	neste		x	x	x		
66	KUOPIO	neste			x	x		
67	KUOPIO	neste			x	x		
68	LAPINLAHTI	neste	x	x	x	x		
69	LEPPÄVIRTA	neste		x	x	x		
70	SIILINJÄRVI	neste			x	x		
71	SUKEVA	neste		x	x	x		
72	TOHMAJÄRVI	neste		x	x	x		
73	VALTIMO	neste		x	x	x		
74	VARKAUS	neste		x		x		
75	VARKAUS	neste	x		x	x		
76	VARTIALA	neste		x	x	x		
77	KUUSJÄRVI	neste		x	x	x		
78	HAMMASLAHTI	neste		x	x	x		
79	SONKAJÄRVI	neste	x			x		
80	HEINÄVAARA	neste	x			D		x
81	SOINLAHTI	neste	x			D		x
82	JOENSUU	neste	x	x	x	x		x
83	TOLOENMÄKI	neste	x			D		x
84	KONTIOLAHTI	neste	x			D		x
85	RIISTAVESI	neste	x			D		x
86	KUOPIO	neste	x		x	x		x
87	LAPINLAHTI	neste	x			D		x
88	LEPPÄVIRTA	neste	x			D		x
89	LIEKSA	neste	x			D		x
90	VIINIJÄRVI	neste	x			D		x
91	NILSIÄ	neste	x			D		x
92	NURMES	neste	x			D		x
93	KUUSJÄRVI	neste	x			D		x
94	HAMMASLAHTI	neste	x			D		x
95	TOHMAJÄRVI	neste	x			D		x
96	VARKAUS	neste	x			D		x

- Aukiolo, 24 h/vrk
- Ravintola/ kahvila
- Myymälä
- Polttoaineen jakelu
- Informaatio (kunta-, matkailu-, tieinfo)
- Ammattikuljettajien palvelut
- x

x:llä on merkitty palvelut, joita ko. huoltamolla on tarjolla
- D

Ns. automaattiasemille on merkitty 24 h aukiolo ja polttoaineenjakelu
- D

D-asema

Keski-Suomen tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta: valta- ja kantatiet

WSP LT-Konsultit Oy

Liite 12.
Keski-Suomen tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta, valta- ja kantatiet

nro.	Paikkakunta	Ketju	24 h					
0	HANKASALMI	Seo	x	x		x		
1	HANKASALMI	ABC	x			x		
2	KIVIJÄRVI	ABC	x			x		
3	Konnevesi	Teboil	x			x		
4	KONNEVESI	ABC	x			x		
5	KYYJÄRVI	Esso		x		x		
6	KYYJÄRVI	ABC	x			x		
7	KYYJÄRVI	Shell	x	x	x	x		x
8	Pihtipudas	Teboil	x			x		
9	PIHTIPUDAS	Seo						
10	Pihtipudas	ST	x			x		
11	Pihtipudas	Shell	x	x	x	x		x
12	SAARIJÄRVI	Teboil	x			x		
13	SAARIJÄRVI	Esso		x		x		
14	SAARIJÄRVI	ABC	x			x		
15	SAARIJÄRVI	ST	x			x		
16	VIITASARI	ABC	x	x	x	x	x	x
17	Viitasaari	ST	x			x		
18	Viitasaari	Shell		x	x	x		
19	ÄÄNEKOSKI	ABC	x	x	x	x	x	
20	ÄÄNEKOSKI	Shell		x	x	x		
21	JOUTSA	Seo	x			x		
22	JOUTSA	ABC	x			x		
23	JOUTSA	ABC	x			x		
24	Joutsa	Shell		x	x	x		
25	JYVÄSKYLÄ	Teboil	x			D		x
26	JYVÄSKYLÄ	Seo	x			x		
27	JYVÄSKYLÄ	Esso	x	x	x	x		
28	JYVÄSKYLÄ	Esso		x		x		
29	JYVÄSKYLÄ	ABC	x	x	x	x	x	x
30	JYVÄSKYLÄ	ABC	x			x		
31	JYVÄSKYLÄ	ABC	x	x	x	x	x	
32	JYVÄSKYLÄ	Shell	x	x	x	x		
33	JYVÄSKYLÄ	Shell	x			x		
34	JYVÄSKYLÄ	Shell	x			x		
35	JYVÄSKYLÄ	Shell	x			x		
36	JYVÄSKYLÄN MLK	ABC	x	x	x	x	x	x
37	JÄMSÄ	Teboil	x	x		x		
38	JÄMSÄ	Seo				x		
39	JÄMSÄ	Shell	x	x	x	x		
40	Keuruu	Teboil	x	x		x		
41	KEURUU	Esso		x		x		
42	KEURUU	ABC	x	x	x	x		
43	Keuruu	ST	x			x		
44	Keuruu	Shell	x			x		
45	Korpilahti	ST	x			x		
46	Kuhmoinen	Teboil	x			x		
47	KUHMOINEN	ABC	x			x		
48	Lievestuore	Shell	x	x	x	x		
49	MUURAME	Seo	x			x		
50	JYVÄSKYLÄ	neste			x	x		
51	SAARIJÄRVI	neste	x			x		
52	JYVÄSKYLÄ	neste	x			x		
53	HANKASALMI	neste	x	x	x	x		

nro.	Paikkakunta	Ketju	24 h					
54	JYVÄSKYLÄ	neste		x	x	x		
55	PALOKKA	neste	x	x	x	x		
56	JÄMSÄ	neste		x	x	x		
57	KEURUU	neste			x	x		
58	KORPILAHTI	neste		x	x	x		
59	KUHMOINEN	neste		x	x	x		
60	LIEVESTUORE	neste		x	x	x		
61	VIITASAARI	neste		x	x	x		
62	ÄÄNEKOSKI	neste		x	x	x		
63	KIVIJÄRVI	neste		x	x	x		
64	KOLKANLAHTI	neste						
65	ÄÄNEKOSKI	neste		x	x	x		
66	HANKASALMI	neste	x			D		x
67	JOUTSA	neste	x			D		x
68	JYVÄSKYLÄ	neste	x			D		x
69	PALOKKA	neste	x			D		x
70	JYVÄSKYLÄ	neste	x			D		x
71	JÄMSÄ	neste	x			D		x
72	JÄMSÄNKOSKI	neste	x			D		x
73	KORPILAHTI	neste						
74	LIEVESTUORE	neste	x			D		x
75	MUURAME	neste	x			D		x
76	PIHTIPUDAS	neste	x			D		x
77	SAARIJÄRVI	neste	x			D		x

- 24 h

Aukiolo, 24 h/vrk
-

Ravintola/ kahvila
-

Myymälä
-

Polttoaineenjakelu
-

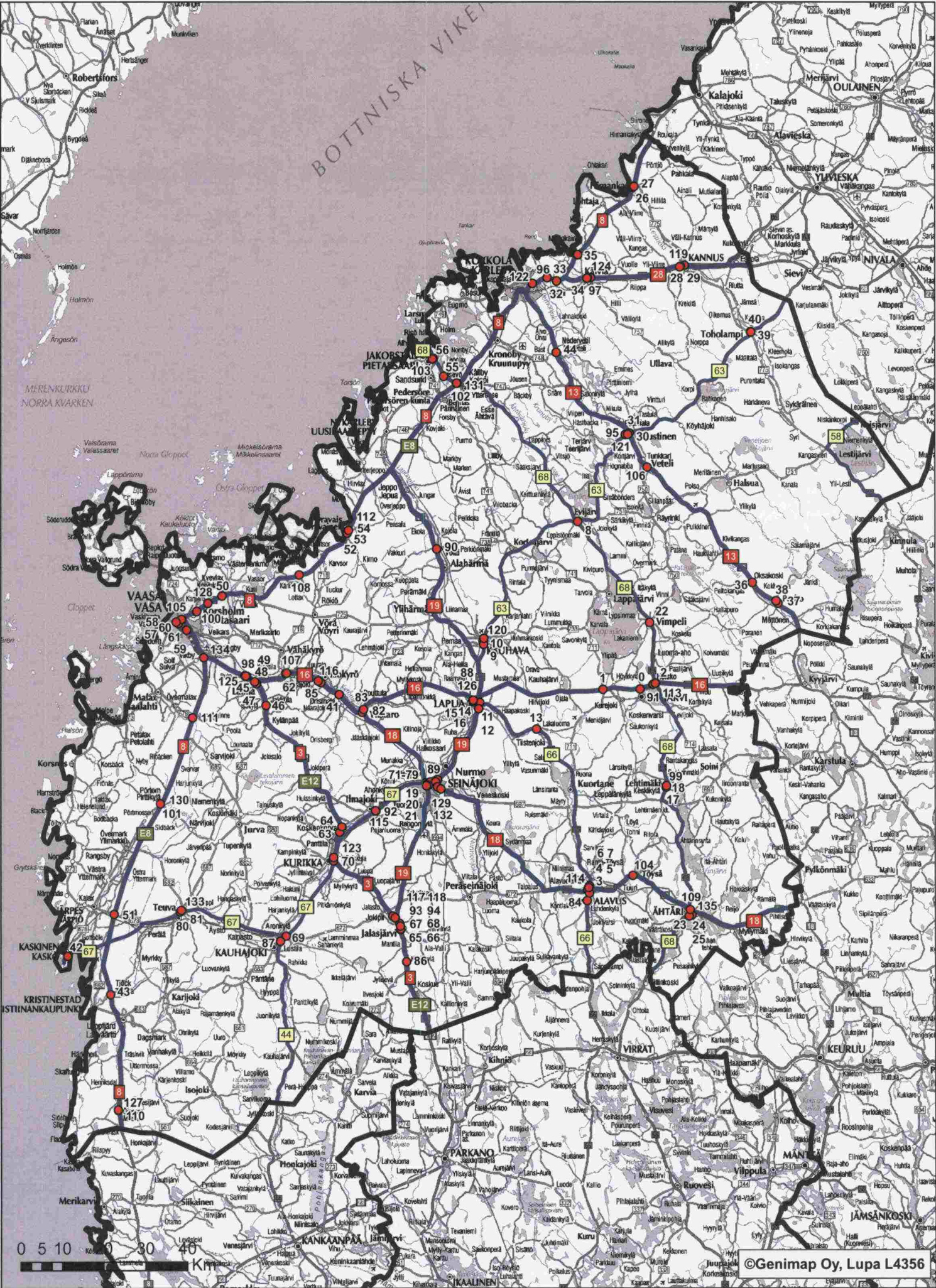
Informaatio (kunta-, matkailu-, tieinfo)
-

Ammattikuljettajien palvelut
- x

x:llä on merkitty palvelut, joita ko. huoltamolla on tarjolla
- Ns.

automaattiasemille on merkitty 24 h aukiolo ja polttoaineenjakelu
- D

D-asema

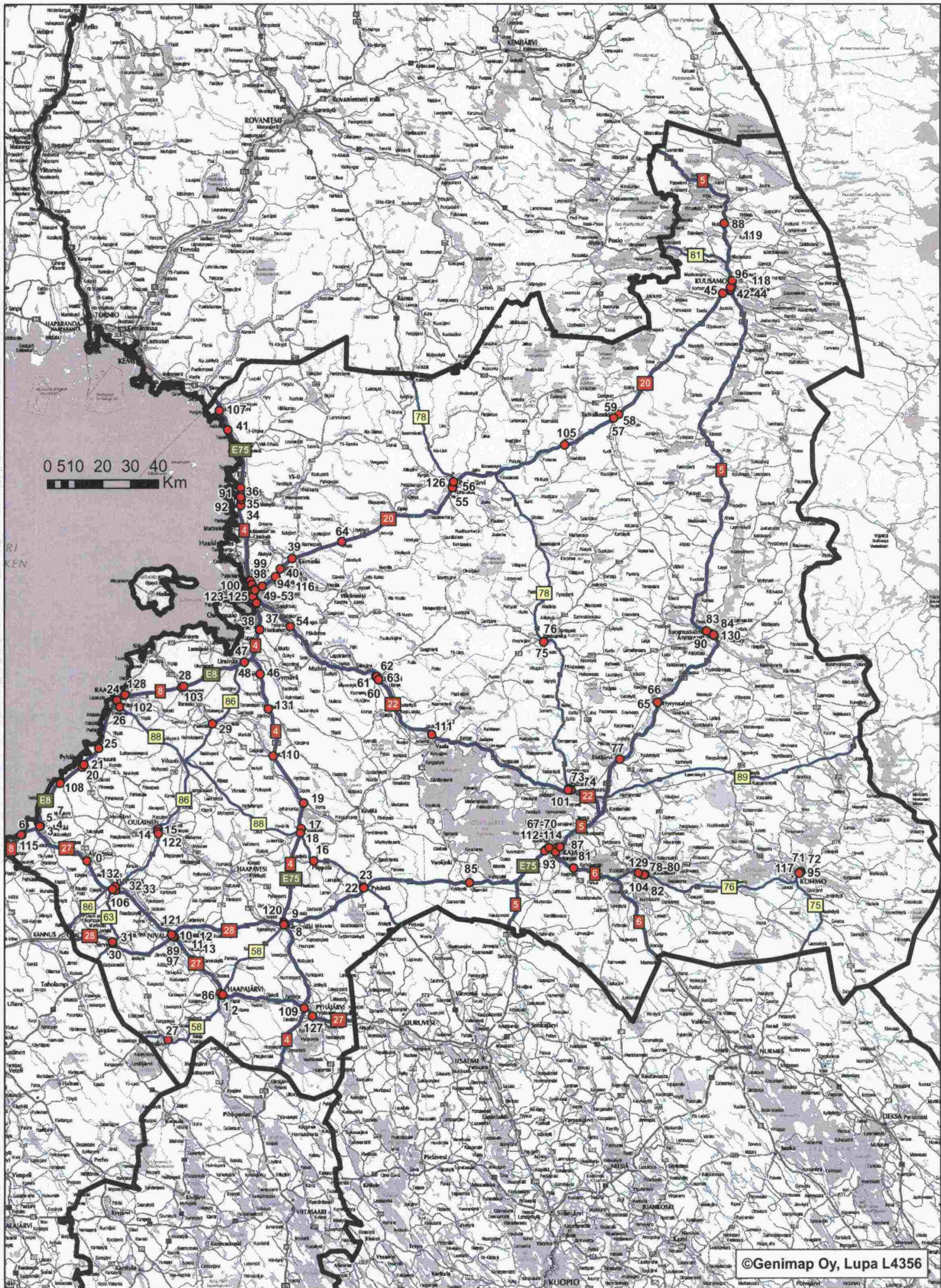
Vaasan tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta: valta- ja kantatiet

Liite 14.
Vaasan tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta, valta- ja kantatiet

nro.	Paikkakunta	Ketju	24 h					
0	ALAJÄRVI	Teboil		x		x		
1	ALAJÄRVI	Seo	x	x		x		
2	ALAJÄRVI	Seo						
3	Alavus	Teboil		x		x		
4	ALAVUS	ABC		x	x	x		
5	Alavus	ST	x			x		
6	Alavus	ST	x			x		
7	Alavus	Shell		x	x	x		
8	Evijärvi	ST	x			x		
9	KAUHAVA	Esso		x	x	x		
10	Kauhava	ST	x			x		
11	Lapua	Teboil	x			x		
12	Lapua	Teboil	x			D		x
13	LAPUA	Seo				x		
14	LAPUA	ABC		x	x	x		
15	Lapua	Shell		x	x	x		
16	Lapua	Shell	x	x	x	x		
17	LEHTIMÄKI	ABC	x			x		
18	LEHTIMÄKI	Shell				x		
19	NURMO	Esso		x		x		
20	NURMO	ABC	x		x	x		
21	Nurmo	Shell			x	x		
22	VIMPELI	ABC	x			x		
23	ÄHTÄRI	Esso		x		x		
24	ÄHTÄRI	ABC		x	x	x		
25	Ähtäri	Shell		x		x		
26	Himanka	Teboil		x		x		
27	HIMANKA	ABC	x			x		
28	KANNUS	ABC	x	x	x	x	x	
29	Kannus	ST	x			x		
30	Kaustinen	Teboil		x		x		
31	KAUSTINEN	ABC	x			x		
32	KOKKOLA	ABC	x		x	x		
33	Kokkola	Shell		x	x	x		
34	KÄLVIA	Teboil	x			D		x
35	KÄLVIA	Seo	x	x		x		
36	PERHO	Seo	x			x		
37	PERHO	Esso		x		x		
38	PERHO	ABC	x			x		
39	TOHOLAMPI	ABC	x			x		
40	Toholampi	ST	x			x		
41	ISOKYRÖ	Teboil	x			x		
42	Kaskinen	Teboil	x			D		x
43	Kristinankaupunki	ST	x			x		
44	KRUUNUPYY	ABC	x			x		
45	Laihia	Teboil	x			x		
46	LAIHIA	Seo	x			x		
47	LAIHIA	ABC	x			x		
48	Laihia	Shell				x		
49	Laihia	Shell	x			x		
50	Mustasaari	ST	x			x		
51	Närpiö	Teboil	x	x		x		
52	Oravainen	Teboil		x		x		
53	ORAVAINEN	ABC		x	x	x		x
54	Oravainen	Shell		x	x	x		x
55	Pietarsaari	Teboil	x			D		x
56	Pietarsaari	ST	x			x		
57	Vaasa	Shell	x	x	x	x		
58	Vaasa	Shell				x		
59	Vaasa	Shell				x		
60	Vaasa	Shell	x			x		
61	Vaasa	Shell	x			x		
62	VÄHÄKYRÖ	ABC	x			x		
63	Ilmajoki	Teboil		x	x	x		
64	Ilmajoki	Shell		x	x	x		
65	JALASJÄRVI	Teboil	x			x		
66	JALASJÄRVI	ABC	x	x	x	x		
67	JALASJÄRVI	ST	x			x		

nro.	Paikkakunta	Ketju	24 h					
68	Jalasjärvi	Shell	x				D	x
69	KAUHAJOKI	Esso		x	x		x	
70	Kurikka	ST	x				x	
71	SEINÄJOKI	Teboil	x				x	
72	SEINÄJOKI	neste	x				x	
73	SEINÄJOKI	ABC	x	x	x		x	
74	SEINÄJOKI	ST	x				x	
75	SEINÄJOKI	Shell	x				D	x
76	SEINÄJOKI	Shell					x	
77	SEINÄJOKI	Shell					x	
78	SEINÄJOKI	Shell	x				x	
79	SEINÄJOKI	Shell	x				x	
80	TEUVA	ABC		x	x		x	
81	Teuva	Shell					x	
82	YLISTARO	Esso		x			x	
83	YLISTARO	ABC		x	x		x	
84	ALAVUS	neste	x				x	
85	ISOKYRÖ	neste	x				x	
86	PENTINMÄKI	neste	x				x	
87	KAUHAJOKI	neste	x				x	
88	LAPUA	neste	x				x	
89	SEINÄJOKI	neste	x				x	
90	Alahärmä	neste			x		x	
91	HOISKO	neste		x	x	x	x	
92	ILMAJOKI	neste		x	x	x	x	
93	JALASJÄRVI	neste			x	x	x	
94	JALASJÄRVI	neste	x	x	x	x	x	
95	KAUSTINEN	neste		x	x	x	x	
96	KOKKOLA	neste		x	x	x	x	
97	KÄLVIA	neste		x	x	x	x	
98	LAIHIA	neste		x	x	x	x	
99	LEHTIMÄKI	neste		x	x	x	x	
100	MUSTASAARI	neste		x	x	x	x	
101	Närpiö	neste		x	x	x	x	
102	Pedersöre	neste		x	x	x	x	
103	PIETARSAARI	neste		x	x	x	x	
104	Töysä	neste		x	x	x	x	
105	VAASA	neste			x	x	x	
106	VETELI	neste		x	x	x	x	
107	TERVAJOKI	neste		x	x	x	x	
108	Vierjärvi	neste		x	x	x	x	
109	Ähtäri	neste		x	x	x	x	
110	METSÄLÄ	neste		x	x	x	x	
111	LÄNGÄMINNE	neste		x	x		x	
112	ORAVAINEN	neste					x	
113	HOISKO	neste	x				D	x
114	ALAVUS	neste	x				D	x
115	ILMAJOKI	neste	x				D	x
116	ISOKYRÖ	neste	x				D	x
117	JALASJÄRVI	neste	x				D	x
118	JALASJÄRVI	neste	x				D	x
119	KANNUS	neste	x				D	x
120	KAUHAVA	neste	x				D	x
121	KAUSTINEN	neste	x				D	x
122	KOKKOLA	neste	x				D	x
123	KURIKKA	neste	x				D	x
124	KÄLVIA	neste	x				D	x
125	LAIHIA	neste	x				D	x
126	LAPUA	neste	x				D	x
127	TUORILA	neste	x				D	x
128	MUSTASAARI	neste	x				D	x
129	NURMO	neste	x				D	x
130	Närpiö	neste	x				D	x
131	Pedersöre	neste	x				D	x
132	SEINÄJOKI	neste	x				D	x
133	TEUVA	neste	x				D	x
134	HELSINGBY	neste	x				D	x
135	Ähtäri	neste	x				D	x

- Aukiolo, 24 h/yrk
- Ravintola/ kahvila
- Myymäla
- Polttoaineen jakelu
- Informaatio (kunta-, matkailu-, tieinfo)
- Ammattikultajien palvelut
- x
x:lla on merkitty palvelut, joita ko. huoltamolla on tarjolla.
- Ns. automaattiasemille on merkitty 24 h aukiolo ja polttoaineenjakeu.
- D
D-asema

Oulun tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta: valta- ja kantatiet

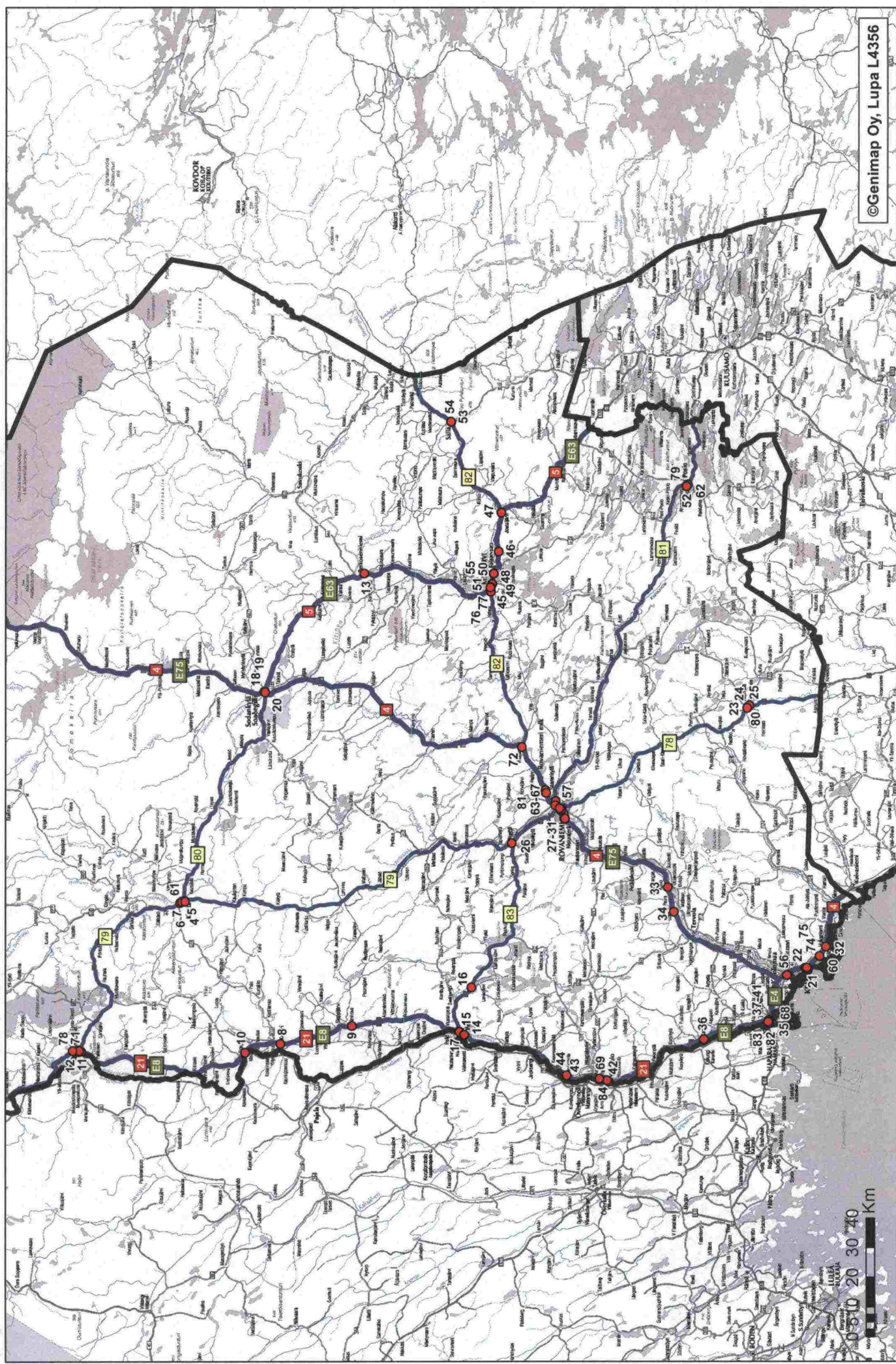
Liite 16.
Oulun tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta, valta- ja kantatiet

nro.	Paikkakunta	ketju	24 h					
0	ALAVIESKA	Esso		x		x		x
1	HAAPAJÄRVI	ABC		x	x	x		
2	HAAPAJÄRVI	Shell		x	x	x		
3	Kalajoki	Teboil		x	x	x		
4	KALAJOKI	Seo	x			x		
5	KALAJOKI	Esso		x		x		x
6	KALAJOKI	ABC		x	x	x	x	
7	Kalajoki	Shell	x	x	x	x		x
8	KÄRSÄMÄKI	Teboil		x	x	x		
9	KÄRSÄMÄKI	ST	x			x		
10	Nivala	Teboil	x			x		
11	NIVALA	Seo		x		x		
12	NIVALA	ABC	x			x		
13	Nivala	ST	x			x		
14	Oulainen	Teboil		x	x	x		
15	OULAINEN	ABC	x			x		
16	Piippola	Shell		x	x	x		
17	Pulkila	Teboil	x			x		
18	PULKKILA	ABC		x	x	x		
19	Pulkila	ST	x			x		
20	PYHÄJOKI	Seo	x			x		
21	PYHÄJOKI	Shell		x	x	x		
22	PYHÄNTÄ	ABC	x			x		
23	PYHÄNTÄ	Shell		x		x		
24	Raahe	Teboil	x			x		
25	RAAHE	Esso		x		x		
26	RAAHE	Esso		x		x		x
27	REISJÄRVI	Teboil		x	x	x		
28	RUUKKI	Seo	x			x		
29	RUUKKI	Esso		x	x	x		x
30	Sievi	Teboil	x			x		
31	SIEVI	ABC	x			x		
32	YLIVIESKA	ABC	x			x		
33	Ylivieska	Shell		x	x	x		
34	Ii	Teboil	x			D		x
35	Ii	Seo		x		x		
36	Ii	Shell	x	x	x	x		x
37	KEMPELE	ABC	x			x		
38	Kempele	Shell		x	x	x		x
39	Kiiminki	Teboil	x			x		
40	Kiiminki	Shell		x	x	x		
41	KUIVANIEMI	Seo	x			x		
42	Kuusamo	Teboil	x			x		
43	Kuusamo	Teboil	x			D		x
44	KUUSAMO	Seo	x			x		
45	Kuusamo	ST	x			x		
46	LIMINKA	Seo		x		x		
47	LIMINKA	ABC		x	x	x		
48	Liminka	Shell		x	x	x		
49	Oulu	Teboil	x			x		
50	Oulu	Teboil	x	x	x	x		
51	OULU	Esso		x	x	x		
52	OULU	ABC	x			x		
53	Oulu	Shell		x	x	x		
54	Oulu	Shell		x	x	x		
55	PUDASJÄRVI	Teboil		x	x	x		
56	PUDASJÄRVI	ABC		x	x	x	x	
57	Taivalkoski	Teboil		x	x	x		
58	TAIVALKOSKI	ABC			x	x		
59	Taivalkoski	Shell		x	x	x		
60	UTAJÄRVI	Teboil	x			x		
61	UTAJÄRVI	Seo		x		x		
62	UTAJÄRVI	ABC	x			x		
63	UTAJÄRVI	Shell	x			x		
64	Ylikiminki	Teboil	x			x		
65	HYRYNSALMI	Seo		x		x		
66	HYRYNSALMI	ABC	x			x		

nro.	Paikkakunta	ketju	24 h					
67	KAJAANI	Esso	x	x	x	x		x
68	KAJAANI	ABC	x	x	x	x	x	
69	KAJAANI	ABC	x			x		
70	Kajaani	Shell		x		x		
71	Kuhmo	ST	x			x		
72	Kuhmo	Shell		x	x	x		
73	Paltamo	Teboil	x			D		x
74	PALTAMO	ABC	x			x		
75	Puolanka	Teboil	x			x		
76	Puolanka	Shell		x	x	x		
77	RISTIJÄRVI	ABC	x			x		
78	Sotkamo	Teboil	x			D		x
79	Sotkamo	Teboil		x	x	x		
80	SOTKAMO	Seo	x			x		
81	SOTKAMO	Seo				x		
82	Sotkamo	Shell		x	x	x		
83	Suomussalmi	Teboil		x	x	x		
84	SUOMUSSALMI	ABC	x			x		
85	VUOLIJOKI	Seo		x	x	x		
86	HAAPAJÄRVI	Neste	x			x		
87	KAJAANI	Neste	x			x		
88	RUKATUNTURI	Neste	x			x		
89	NIVALA	Neste	x			x		
90	SUOMUSSALMI	Neste	x			x		
91	Ii	Neste		x		x		
92	Ii	Neste		x	x	x		
93	KAJAANI	Neste		x	x	x		
94	JÄÄLI	Neste	x			x		
95	KUHMO	Neste		x	x	x		
96	KUUSAMO	Neste		x	x	x		
97	NIVALA	Neste		x	x	x		
98	OULU	Neste		x	x	x		
99	OULU	Neste		x	x	x		
100	OULU	Neste		x	x	x		
101	PALTAMO	Neste		x	x	x		
102	PATTIJOKI	Neste		x	x	x		
103	REVONLAHTI	Neste		x	x	x		
104	SOTKAMO	Neste		x	x	x		
105	TAIVALKOSKI	Neste		x	x	x		
106	YLIVIESKA	Neste		x	x	x		
107	KUIVANIEMI KK	Neste		x	x	x		
108	YPPÄRI	Neste		x	x	x		
109	PYHÄSALMI	Neste		x	x	x		
110	RANTSILA	Neste		x		x		
111	VAALA	Neste			x	x		
112	KAJAANI	Neste	x			D		x
113	KAJAANI	Neste	x			D		x
114	KAJAANI	Neste	x			D		x
115	KALAJOKI	Neste	x			D		x
116	JÄÄLI	Neste	x			D		x
117	KUHMO	Neste	x			D		x
118	KUUSAMO	Neste	x			D		x
119	KUUSAMO	Neste	x			D		x
120	KÄRSÄMÄKI	Neste	x			D		x
121	NIVALA	Neste	x			D		x
122	OULAINEN	Neste	x			D		x
123	OULU	Neste	x			D		x
124	OULU	Neste	x			D		x
125	OULU	Neste	x			D		x
126	PUDASJÄRVI	Neste	x			D		x
127	PYHÄSALMI	Neste	x			D		x
128	PATTIJOKI	Neste	x			D		x
129	SOTKAMO	Neste	x			D		x
130	SUOMUSSALMI	Neste	x			D		x
131	TEMMES	Neste	x			D		x
132	YLIVIESKA	Neste	x			D		x

- Aukiolo, 24 h/vrk
 Ravintola/ kahvila
 Myymälä
 Polttoaineen jakelu
 Informaatio (kunta-, matkailu-, tieinfo)
 Ammattikuljettajien palvelut

x x:llä on merkitty palvelut, joita ko. huoltamolla on tarjolla
Ns. automaattiasemille on merkitty 24 h aukiolo ja polttoaineenjakele
D-asema

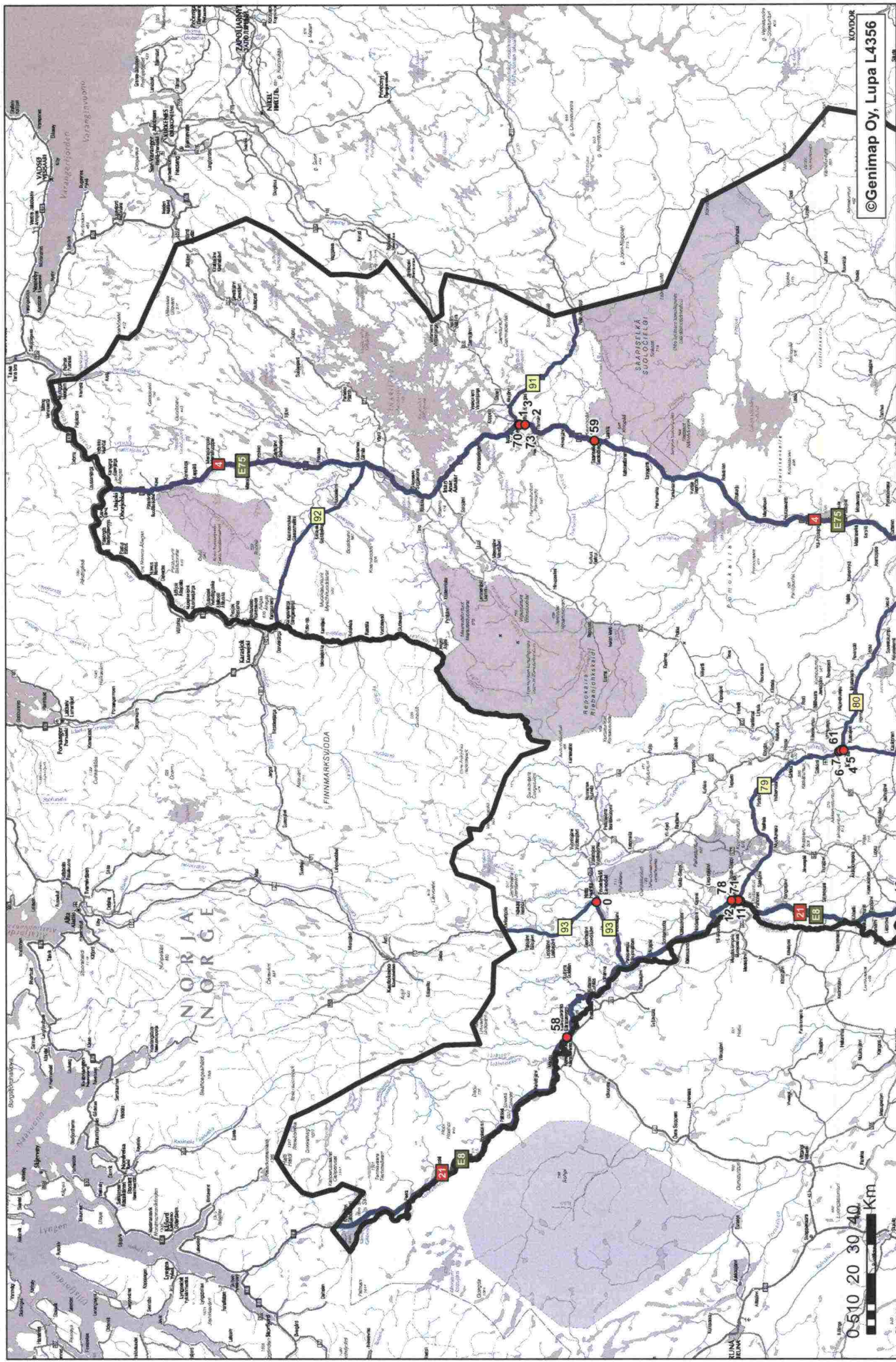

©Genimap Oy, Lupa L4356

Lapin tiepiiri

Nykyinen palvelutarjonta: valta- ja kantatiet

WSP LT-Konsultit Oy

Liite 18.
Lapin tiepiiri
Nykyinen palvelutarjonta, valta- ja kantatiet

nro.	Paikkakunta	Ketju	24 h					
0	ENONTEKIO	Esso		x		x		
1	Inari	Teboil		x		x		
2	INARI	Esso		x		x		
3	Ivalo	Shell		x	x	x		
4	KITTILÄ	Teboil	x			D		x
5	KITTILÄ	Teboil		x		x		
6	KITTILÄ	ABC	x			x		
7	KITTILÄ	Shell		x	x	x		
8	Kolari	Teboil	x			x		
9	KOLARI	Seo	x			x		
10	KOLARI	Esso				x		
11	MUONIO	Esso		x	x	x		
12	Muonio	Shell		x	x	x		
13	Pelkosenniemi	Shell		x		x		
14	Pello	Teboil	x			x		
15	PELLO	Seo	x	x		x		
16	PELLO	Seo	x			x		
17	PELLO	ABC	x			x		
18	Sodankylä	Seo	x	x		x		
19	Sodankylä	ABC	x			x		
20	Sodankylä	Shell		x	x	x		
21	Kemi	Teboil	x			D		x
22	KEMI	ABC	x			x		
23	Ranua	Teboil		x		x		
24	RANUA	Esso		x	x	x		
25	RANUA	ABC	x			x		
26	ROVANIEMEN MLK	Seo		x		x		
27	ROVANIEMEN mlk	Esso		x	x	x		
28	ROVANIEMI	Esso		x	x	x		
29	ROVANIEMI	ABC	x			x		
30	Rovaniemi	Shell	x	x	x	x		
31	Rovaniemi	Shell		x	x	x		
32	Simo	Teboil	x			x		
33	TERVOLA	Seo	x	x		x		
34	TERVOLA	ABC	x			x		
35	Tornio	Teboil		x		x		
36	Tornio	Teboil		x		x		
37	Tornio	Teboil	x			D		x
38	TORNIO	Esso		x	x	x		
39	Tornio	ST	x			x		
40	Tornio	Shell	x			x		
41	Tornio	Shell	x			x		
42	YLITORNIO	ABC	x			x		
43	Ylitornio	ST	x			x		
44	Ylitornio	Shell	x			D		x
45	KEMIJÄRVI	Teboil		x		x		
46	KEMIJÄRVI	Teboil	x			D		x
47	KEMIJÄRVI	Seo	x	x		x		
48	KEMIJÄRVI	Seo	x			x		
49	KEMIJÄRVI	Esso		x	x	x		
50	KEMIJÄRVI	ABC	x		x	x		
51	KEMIJÄRVI	Shell		x		x		
52	Posio	Teboil	x			x		

nro.	Paikkakunta	Ketju	24 h					
53	Salla	Teboil		x		x		
54	SALLA	Esso		x		x		
55	KEMIJÄRVI	Neste	x			x		
56	KEMINMAA	Neste	x			x		
57	SAARENKYLÄ	Neste	x			x		
58	KARESUVANTO	Neste		x	x	x		
59	SAARISELKÄ	Neste		x	x	x		
60	KEMI	Neste	x	x	x	x		
61	KITTILÄ	Neste	x			x		
62	POSIO	Neste		x	x	x		
63	ROVANIEMI	Neste	x	x	x	x		
64	ROVANIEMI	Neste		x	x	x		
65	ROVANIEMI	Neste		x	x	x		
66	ROVANIEMI	Neste	x			x		
67	NAPAPIIRI	Neste		x	x	x		
68	TORNIO	Neste		x	x	x		
69	YLITORNIO	Neste		x	x	x		
70	IVALO	Neste				x		
71	MUONIO	Neste	x			x		
72	VIKAJÄRVI	Neste		x	x	D		x
73	IVALO	Neste	x			D		x
74	KEMI	Neste	x			D		x
75	KEMI	Neste	x			D		x
76	KEMIJÄRVI	Neste	x			D		x
77	KEMIJÄRVI	Neste	x			D		x
78	MUONIO	Neste	x			D		x
79	POSIO	Neste	x			D		x
80	RANUA	Neste	x			D		x
81	SAARENKYLÄ	Neste	x			D		x
82	TORNIO	Neste	x			D		x
83	TORNIO	Neste	x			D		x
84	YLITORNIO	Neste	x			D		x

24 h

Aukiolo, 24 h/vrk

Ravintola/ kahvila

Myymälä

Polttoaineen jakelu

Informaatio (kunta-, matkailu-, tieinfo)

Ammattikuljettajien palvelut

x :llä on merkitty palvelut, joita ko. huoltamolla on tarjolla.

Ns. automaattiasemille on merkitty 24 h aukiolo ja polttoaineenjake-
lu.

D D-asema

Kuortti

Sijainti:

Kuortin palvelualue sijaitsee Pertunmaan kunnassa valtatie 5 varrella.

Kuortin palvelualue on ABC-ketjuun kuuluva täydenpalvelun liikennemyymälä.

Palvelut:

- Avoinna 24 h
- Ravintola ja kahvila
- Myymälä
- Veikkaus ja pankkiautomaatti
- Polttoneste, D-piste
- Kuljettajien taukotila
- Paikkakunnan infopiste, Tiehallinnon Tieinfo
- Muut palvelut: Alko, lahjatavara-liike

Vuotuinen kävijämäärä Kuortin liikennemyymälässä on noin 3 miljoonaa.

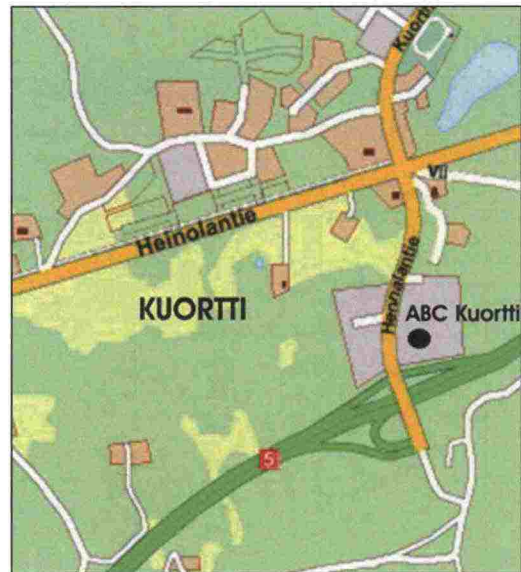
Aluerakenne:

Vuonna 1999/2000 valtatie 5 uuden linjauksen myötä kunta alkoi kaavoittaa Kuortin alueelta hankkimaansa maa-aluetta.

Kuortin palvelut ovat kehittyneet lyhyellä aikavälillä melkoisesti. Nykyisin liikennemyymälän lisäksi alueella on lukuisia muitakin palveluita. Alue kokonaisuudessaan tarjoaa monipuoliset ja korkeatasoiset palvelut.

Kuortin kylä sijaitsee vanhan 5-tien varressa noin 2 km ABC-liikennemyymälästä. Palvelualue ympäristöineen on muodostanut Kuorttiin toisen keskustan.

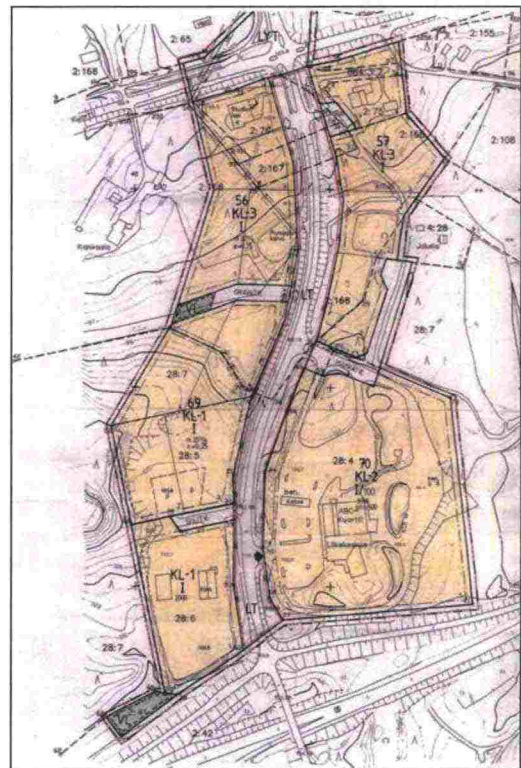
Kuortin alue ei varsinaisesti kilpaile Pertunmaan kirkonkylän kanssa palveluista. Sen sijaan Kuortin kylästä monet palvelut ovat siirtyneet valtatie 5 varressa sijaitsevalle palvelualueelle. Mikäli palvelualue ja kyläkeskus sijaitsisivat lähempänä toisiaan, olisi siitä synergiaetua.

Kuva 1. Kuortin palvelualueen sijainti.

Liikenne:

Keskimääräinen vuorokausiliikenne palvelualueen kohdalla valtatiellä 5 on noin 6860 ajon./vrk.

Kuva 2. Alueen kaava.

Viitasaari

Sijainti:

Viitasaaren palvelualue sijaitsee Viitasaaren kaupungissa valtatie 4 varrella, Keitele-järven rannalla.

Viitasaaren palvelualue on ABC-ketjuun kuuluva täydenpalvelun liikennemyymälä, joka toimii lähes sata prosenttisesti uusiutuvalla energialla.

Palvelut:

- Avoinna 24 h
- Ravintola ja kahvila
- Myymälä
- Veikkaus
- Polttoneste, D-piste
- Kuljettajien taukotila
- Paikkakunnan matkailuinfopiste, yleisöinternet, tieinfo
- Muuta: nuorten kokoontumispaikka "aapis-baari", laiva- ja venelaituri

Vuotuinen kävijämäärä Viitasaaren liikennemyymälässä on noin miljoona.

Aluerakenne:

Alueelle laadittiin Sokos Keskimaan aloit-
teesta kaavamuutos (2004), joka mahdol-
listi liikennekeskuksen ja sataman raken-
tamisen järvimaisemaan nopealla aikatau-
lulla.

Palvelualue on osa Viitasaaren kaupungin keskustaa, vaikkakin valtatie ”väärällä” puolella. Palvelualueella ei ole muita palveluita. Keskustan palvelut sijaitsevat palvelualueen välittömässä läheisyydessä, mutta valtatie vastakkaisella puolella. Sijainti osana keskustaa hyödyttäisi parhaimmillaan molempia osapuolia. Se edellyttäisi palvelualueen yhdistämistä keskustan palveluihin. Kaupungilla on merkittäviä kehittämissuunnitelmia palvelualueen eteläpuolelle.

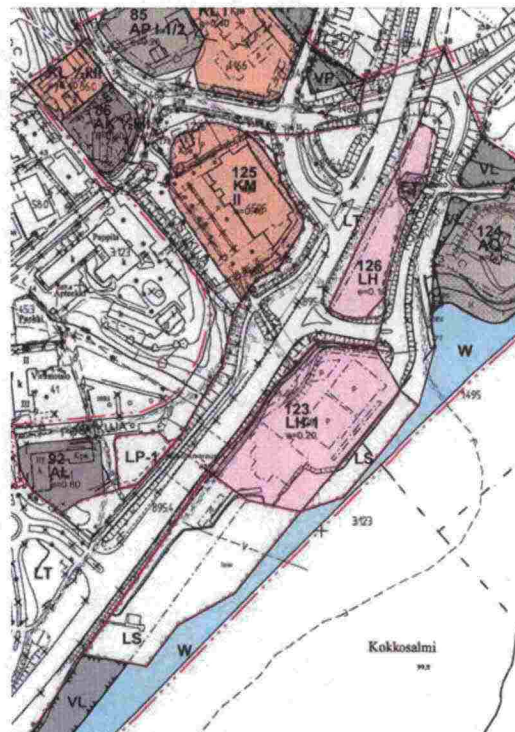
Ongelmiksi koetaan puutteellinen opastus, mikä aiheuttaa luvaton vasemmalle kääntymistä pohjoisen suunnasta tultaessa, kiihtymiskaistojen puuttuminen sekä jalankulkijoiden käyttämät virheelliset reitit.

Kuva 1. Viitasaaren palvelualueen sijainti.

Liikenne:

Keskimääräinen vuorokausiliikenne palvelualueen kohdalla valtatielellä 4 on noin 6 100 ajon./vrk.

Kuva 2. Alueen kaava.

Pirkanhovi

Sijainti:

Pirkanhovin palvelualue sijaitsee Lempäälän kunnassa valtatie 3 varrella.

Pirkanhovi on Tiehallinnon korkeatasoinen levähdysalue, jossa huoltamopalveluista vastaa Teboil-ketju.

Palvelut:

- Avoinna 24 h
- Ravintola ja kahvila
- Myymälä
- Veikkaus ja pankkiautomaatti
- Polttoneste, D-piste
- Kuljettajien taukotila
- Tiehallinnon Tieinfo
- Muut palvelut: parturi

Vuotuinen kävijämäärä Pirkanhovin palvelualueella on noin 1,8 miljoonaa.

Aluerakenne:

Palvelualue on Tiehallinnon omistama ja se on toteutettu moottoritien tie-suunnittelun yhteydessä.

Lempäälän kunnan taholta Pirkanhovin lähiympäristöön ei kohdistu minkäänlaisia kaavallisia tai elinkeinopoliittisia tavoitteita eikä palvelualueella ei ole suurta merkitystä kuntakeskuksen kehitykseen etäisen sijainnin takia.

Palvelualueetta varten rakennettu vesihuolto on mahdollistanut linjan varrella olevien kiinteistöjen liittymisen kunnalliseen vesihuoltoon. Linjan varseen on myös jonkin verran myönnetty lupia uusien asuinrakennusten rakentamiselle.

Nykyään paikalliselta tieverkolta on epävirallinen yhteys palvelualueelle, mikä on mahdollistanut paikallisen väestön asioimisen alueella ja kulun moottoritielle. Tämän tilalle tulisi saada virallinen kulkuyhteys opasteineen.

Kuva 1. Pirkanhovin palvelualueen sijainti.

Liikenne:

Keskimääräinen vuorokausiliikenne palvelualueen kohdalla valtatiellä 3 on noin 18 400 ajon./vrk.

Kiikoinen

Sijainti:

Kiikoisten palvelualue sijaitsee Kiikoisten kunnassa valtatie 11 ja kantatie 44 risteyksessä.

Kiikoisten palvelualue on ABC-ketjuun kuuluva liikennemyymälä.

Palvelut:

- Avoinna 6 - 24 h
- Ravintola ja kahvila
- Myymälä
- Polttoneste, D-piste
- Kuljettajien taukotila
- Paikkakunnan infopiste, Tiehallinnon Tieinfo

Vuotuinen kävijämäärä Kiikoisten liikennemyymälässä on noin 360 000.

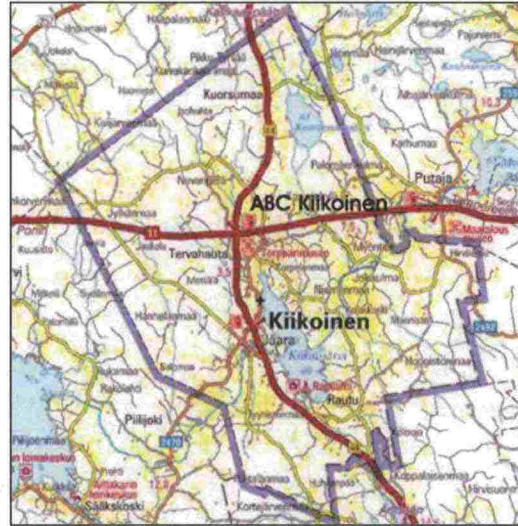
Aluerakenne

Valtatie 11 ja kantatie 44 risteykseen kunnassa oli ollut jo pitkään vireillä kehittämissuunnitelmia. EU:n aluekehittämisrahoituksen kautta myönnetty tuki liikenteen palvelualueen toteuttamiseksi keväältä 2005 laukaisi tilanteen.

Tukipäätöksen vahvistuttua kunta kääntyi ABC-ketjun puoleen, joka sopi paikallisen osuuskaupan kanssa ABC-palvelukonseptin toteuttamisesta elokuussa 2005. Tiehallinto osti palvelualueen viereisen tontille, johon on toteutettu pysähdysalue raskaalle liikenteelle.

Liikenteen palvelualueen rakentaminen on toiminut katalysaattorina huomattavan kaavahankkeen toteuttamiselle. Naapuritontille on kaavoitettu mm. liikekiinteistö kuudelle erilliselle myymälälle.

Palvelutarjonta kuntakeskuksessa ja lähellä sijaitsevassa kylätaajamassa saattaa heikentyä jonkin verran. Kunta pyrkii säilyttämään itsenäisen asemansa ja siten elinkeinojen tukemisen kannalta hanke on osoittautunut onnistuneeksi.

Kuva 1. Kiikoisten palvelualueen sijainti.

Liikenne:

Keskimääräinen vuorokausiliikenne palvelualueen kohdalla valtatiellä 11 on noin 2540 ajon./vrk ja kantatiellä 44 noin 1360 ajon./vrk.

Kuva 2. Alueen kaava.

Koski Tl

Sijainti:

Koski Tl on Tiehallinnon levähdysaluepari ja sijaitsee Koski Tl:n kunnassa valtatie 10 varrella.

Palvelut:

- sekajätesäiliö (vasemmalla puolella)
- sekajätesäiliö ja opaskartta (oikealla puolella)

Molemmille levähdysalueille opastetaan levähdysalueen tunnuksella.

Levähdysalueet ovat erityisesti raskaan liikenteen kuljettajien suosima vuorokausilevon viettopaikka. Alueille mahtuu samanaikaisesti noin 3 täysmittaista moduulirekkaa.

Liikenne:

Keskimääräinen vuorokausiliikenne levähdysalueen kohdalla valtatiellä 10 on noin 3 590 ajon./vrk.

Kuva 1. Koski Tl:n levähdysalueparin sijainti.

